

279700

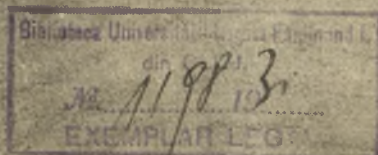
GARDIANUL

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ
CETĂȚENEASCĂ
SOCIALĂ

Director: SIMEON HAȚIEGANU
Chestorul Poliției Cluj

REDACTOR RESPONZABIL:
IULIU E. ILIAN

Megosiu

GARDIANUL

REVISTĂ LUNARĂ
POLIȚIENEASCĂ - CETĂȚENEASCĂ - SOCIALĂ

ABONAMENTE ANUALE:

Pentru particulari și funcționari publici Lei 240
Pentru autorități, instituții și bănci Lei 1000

SUB DIRECȚIUNEA D-LUI:
SIMEON HAȚIEGANU
REDACTOR RESPONZABIL:
IULIU E. ILIAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Chestura Poliției
Calea Victoriei No. 42
Telefon: 12/61 și 12/25

Guvânt înainte.

Trăim azi vremea de prefacere, care în Istorie are și va avea o importanță decisivă. Este doar, epoca de restabilire și echilibrare a forțelor spirituale și materiale.

Războiul mondial a produs noi constelațiuni geografice și economice atât în Europa, cât și în Asia, oprind pe câtva timp speranțele de propășire și înflorire a civilizației. Azi însă, ne dăm bine seamă, că fiecare dintre noi trebuie să contribuim în măsura posibilităților — la atenuarea crizei morale și materiale spre o normalizare cât mai grabnică a ritmului vieții noastre.

Trebuie să tindem deci, ca asperitățile și diferențierile existente să nu mai constituie obstacole ce par invincibile, ci pe lângă menținerea statului național — toți cetățenii acestei țări, când este vorba de interesul Patriei și al binelui comun — să ne punem fără renitență — umăr la umăr pentru a preveni sau a remedia răul.

Ce scop am putea urmări deci în cadrul acestei reviste, decât deservirea țării și al binelui comun.

Ne vom năzuici, ca în cadrul acestei reviste să se facă educație cetățenească — îndeosebi a poliției — prin studiul de specialitate și de caracter social. Se va face descrierea și explicarea diferitelor legi, regulamente și ordonanțe, cari toate sunt așa zise regulatoare ale vieții individuale sau colective. Se vor suleva probleme și se vor da soluții concrete. Se vor reliefa faptele celor merituosi prezentate, ca exemple demne de imitație. Se vor înregistra apoi curentele sociale noi — făcându-se analizarea lor și dându-se soluții pentru chestiunile din domeniul polițienesc-social, a căror remediere nu admite nici o întârziere.

Se vor enara toate evenimentele și întâmplările, cari au vre-un interes pentru marele public.

Ne place a crede, că prin tipărirea acestei reviste vom umplea un gol așa remult resimțit în Ardeal și Bănăt în deosebi în cadrele polițienești.

În vederea scopului propus, rugăm pe toți cititorii și binevoitorii noștri să ne acorde concursul și toată încrederea.

Cu Dumnezeu înaintea!

SIMEON HAȚIEGANU
chestorul poliției Cluj.

Privire generală asupra noiei legi polițienești

De legi perfecte nu putem vorbi.

Legile fixează unele reguli sociale evolutive, cărora la un moment dat Statul înțelege ale da anumite directive în folosul societății și a Statului însuși. Normele sociale evoluând înțelegem ușor, că nu poate fi vorba nici când de o lege perfectă, pentru că o lege este de o durată mai lungă.

Se cere însă ca o lege să fie bună. De lege bună vorbim atunci, când pusă în aplicare, împacă cât mai mult sentimentele publice. Legea trebuie să cuprindă în textul ei atari norme și acestea astfel fixate, încât puse în aplicare să nu lovească sentimentele interne ale cetățeanului loial.

Legea, pusă în aplicare, este bună:

a) Dacă persoanele chemate a aplica legea, o fac aceasta cu conștiința împăcată, că servesc o cauză dreaptă și sfântă.

b) Dacă se împacă cu rațiunea și dacă persoanele cari simt rigorile legii se împacă în sufletul lor cu aceste rigori.

Sunt legi cari nu pot fi puse în aplicare, unele în parte, altele în întregime, pentru că însăși normele fixate în acele legi sunt inaplicabile în practică. Sunt norme legale cari jignesc sufletul cetățeanului în general și sunt norme legale cari provoacă nemulțumire numai persoanelor cărora li-se aplică.

Nu se poate concepe o lege care să nu provoace nemulțumire celor cărora li se aplică, totul este ca aceștia în sufletul lor să recunoască necesitatea și legalitatea ei.

Unii critică legea din interese politice și această critică se face și celor mai bune legi; unii o critică în necunoștință de cauză; unii o critică pe baze pur științifice și acestei critice trebuie să i se recunoască rostul ei.

Deocamdată pe noi ne interesează legea pentru organizarea poliției generale a Statului, de care ne vom ocupa acum.

Guvernul actual, a înțeles momentul când Statul nostru avea nevoie de o lege de organizare polițienească uniformă și generală pentru întreaga țară și rostul interesului ce purtăm acestei legi nu este spiritul de

critică, ci este dorința de a provoca să se fixeze unele părți ale ei, cari puse în aplicare pot pune în dilemă organele executorii.

Vorbind de legea poliției generale a Statului, nu se poate să nu atingi, în parte cel puțin, toate celelalte legi ale țării, ca de pildă: legea administrativă, legile penale, legile sanitare, legile economice, legile civile, etc. În articolul de față ne mărginim a arunca o privire generală asupra legii de poliție a Statului, urmând ca în articolele viitoare să ne ocupăm de aceasta lege văzută în legătură cu celelalte legi organice și speciale.

Putem afirma cu toată încrederea, că legea actuală a poliției este o lege superioară legii celei vechi. Aceasta însă nu înseamnă, că legea veche n'a fost tot atât de bună în timpul când ea a fost adusă la lumină.

Legea așa cum s'a votat, *este o lege modernă*, dar că ea este și *bună*, aceasta o vom putea afirma numai *după ce va fi aplicată* și va întruni calitățile unei legi bune.

Din punctul de vedere al siguranței statului, unitatea poliției, este o inovație fericită. În articolele viitoare, vom examina însă aceasta unitate și din punctul de vedere administrativ și judiciar, ca să vedem dacă această inovație este tot atât de fericită și din aceste puncte de vedere.

Poliția Generală a Statului după noua lege, execută prin aceiași șefi de autoritate, toate atribuțiunile împărțite în trei ramuri de activitate și anume:

- 1) Poliția administrativă;
- 2) Poliția judiciară;
- 3) Poliția de siguranță.

În executarea acestor atribuțiuni, legea împarte personalul pe specialitate. O altă inovație a legii: specializarea organelor polițienesci. Aceasta specializare n-o avem astăzi și urmează a se face într'un timp mai lung sau mai scurt, după cum va fi cu putința a se trece tot personalul polițienesc prin școala de specializare. Deci fructul acestei inovațiuni o să-l avem numai mai târziu.

Ca un alt principiu nou, de care a fost călăuzit legiuitorul actual în alcătuirea legii de organizare polițienescă este, scoaterea de sub influența politică a serviciului polițienesc. Intențiunile au fost foarte frumoase și salutare, rămâne de văzut însă dacă în practică, aceasta va deveni un fapt împlinit.

Credem însă, că pentru ajungerea acestui scop este necesar, ca personalului polițienesc și dacă nu suntem prea pretențioși, chiar tuturor funcționarilor de stat, să li se ridice dreptul de vot.

Având drept de vot, trebuie să ai și convingeri politice și inevitabil păstrezi simpatie pentru un partid politic sau altul, dacă nu chiar legături strânse. În prezent sunt *funcționari cari fac politică militantă, deși clandestin, dur o fac*.

Funcționarul public este în serviciul Statului, da a cărui administrație bună și siguranță trebuie să se îngrijească în orice moment, oricare partid ar fi la putere.

Guvernele noastre au adoptat obiceiul de a veni la putere cu personalul lor administrativ și pentru că nu pot schimba tot aparatul, schimba pe șefii de autoritate, pe cari îi trimite *la plimbare cu leafă* și îi înlocuiește cu alții plătiți cu diurnă așa, că aproape fiecare autoritate, până la cea mai mică și neînsemnată, are doi șefi, unul inactiv plătit din buget și unul efectiv plătit cu diurnă. Aceasta în cazul când cel bugetar nu poate fi dat afară și ce e trist, în majoritatea cazurilor sunt dați afară, chiar fără forme legale, expunându-se Statul la procese contencioase dinainte pierdute.

Un partid înainte de a veni la putere abia poate împărți postulanților locurile de șefi de autoritate, pentru cazul venirii la putere. La aceasta contribuie organizațiile locale ale partidului respectiv și de aceea ne arătăm neîncrederea, că se va putea ajunge ca în poliție cel puțin, să se înlăture influința politică. În legea actuală ar fi trebuit fixat și legisferat mai clar și mai drastic acest principiu nou, având în vedere, că trebuie luptat cu moravuri adânc înrădăcinate. Ar fi trebuit prevăzut înamovibilitatea personalului polițienesc corect și încadrat după absolvirea școalei de specializare.

Trebuie să se facă distincțiunea între funcționarul public și cetățeanul politic. Acestea sunt două lucruri pe care cetățeanul nu le poate face pe amândouă în același timp.

Cum își închihpuie cineva, că un ofițer de poliție, chemat a face ordine cu ocazia luptelor politice de stradă, nu va atrage ura unuia sau ltuia dintre partidele politice, dacă nu a tututroara, căci durere, sunt funcționari publici neagreați de toate partidele politice de până acum.

Scoaterea afectivă a poliției de sub influința politică este deci absolut necesară.

În articolele viitoare ne vom ocupa de serviciile centrale și externe, de competența personalului, de militarizarea poliției, uniformizarea, salarizarea și călătorie pe căile publice.

Dr. Eugen Clonța

Secretarul Chesturei Poliției Cluj.

Un congres polițienesc.

S'a hotărât și proiectat tinerea unui mare congres polițienesc în capitala țării după toate probabilitățile în luna Ianuarie 1930.

Se vor desbata chestiuni de interes strict polițienesc, cu participarea tuturor delegaților autorizați a instituțiilor polițienesci din țară.

INFRACTORUL INTERNAȚIONAL

Pentru poliția judiciară și din punctul de vedere al dreptului penal este foarte important a cunoaște precis și amănunțit viața, caracterul, inteligența, sufletul, indeletnicirea criminalului internațional. E indiscutabil și numai încape îndoielă că infractorii internaționali dispun de o putere de acțiune deosebită, voință extraordinară, și o inteligență remarcabilă.

El e nevoit cu o energie fără seamă a învinge toate greutățile întâlnite și obvenite în calea realizării

planului lui criminal; trebuie să dispună de o mare abilitate, agilitate și dexteritate, pentruca în împrejurări cu totul străine, în mediu necunoscut să se poate afla și orienta; uneori a dovedi un curaj, sânge rece și o atitudine temerară, altădată printr'o dibăcie și prezență miraculoasă e forțat și constrâns de complexul împrejurărilor a-și juca și îndeplini rolul, în țară străină și sub nume străin.

Infractorii internaționali dispun și de un bagaj de cunoștințe tehnice, teoretice suficiente — și durere de multeori chiar mai superioare, ca a polițiștilor noștri — folosindu-se și uzând de cele mai moderne cuceriri ale tehnicii moderne.

Vom căuta să redăm și reamintim acum câteva cazuri, întâmplări, apariții din celea mai deosebite și de interes, din criminologia internațională modernă. În tot cazul cei mai periculoși ordinei și siguranței

publice sunt acei criminali internaționali, cari își au reședința, domiciliul, centrul activității lor în țară și de acolo *întreprind* călătoriile în străinătate pentru comiterea de crime, dinainte studiate și pregătite cu mult tact și pricepere deosebită. Aceste figuri reprezintă am putea zice *elita criminală* a infractorilor profesioniști internaționali; sunt în majoritatea cazurilor criminali dexteri, vărsați, specialiști cari numai la anumite locuri și anumite împrejurări și regiuni, teritorii lucrează cu apucături și trucuri ingenioase, originale, veritabile; uneori figurează și trăiesc o viață existență onorabilă, integră fără pată în țara lor proprie și sunt cunoscuți de concetățenii lor și autoritățile locale, ca cetățeni pașnici, loiali și de o cinste exemplară. Activitatea lor criminală se întinde uneori asupra teritoriului mai multor state străine, *în unele comit crime, în altele își valorifică prada, iar cu câștigurile realizate se reîntorc la patria mamă*. Adeseori lucrează cu complici, alteori organizați în bande regulate și bine dresate. *Aci aparțin înainte de toate: spărgătorii internaționali, spărgătorii de bănci, de biserici, hoții de prăvălii, magazine, hoteluri, muzee, pungașii de buzunari, a vagoanelor de dormit, a căilor ferate, jucătorii de cărți, delapidatorii, defraudatorii internaționali, escrocii și șarlatanii, falsificatorii de valori și hârtii, monedă, cecuri și șarlatanii politici, negustorii de carne vie, și acele multe elemente suspecte și indivizi de existență dubioasă cari se ocupă*

cu meseria ingrată și detestabilă a spionajului, în acelaș timp chiar pentru mai multe țări de odată.

A doua mare grupă de infractori internaționali se compun din acei, cari deși au un domiciliu stabil în patrie, dar crimele le comit prin o activitate dezvoltată în interior și cu efecte, consecințe criminale, de răspundere penală și civilă, pentru străinătate, cum și

falsificatorii de bancnote, de cambii, devize, trate, faimoșii șarlatani și escrocii spanioli și ruși, de comori, șarlatanii de titluri, decorații, demnități, etc. În deosebi în urma marelui războiu mondial a eșit la suprafața vieții o categorie nouă — de o originalitate ciudată — de infractorii, pe terenul și în materia de valută, devize bursă; speculanții, samsarii și misiții.

În a treia categorie vom fi nevoiți a clasifica și a înșira acel soi de infractori internaționali, cari absolut de loc nu dispun de un domiciliu și reședință stabilă, ci călătorește vagabondând din loc în loc, din țară în țară, pribegi fără odihnă și se apropie mai mult sau mai puțin de o viață nomadă. Aci aparțin numeroșii pungăși de buzunare, bălciuri, hotele, etc.

O delimitare exactă și sistematică, metodică a acestor mai sus menționate trei grupe de infractori internaționali, nu se poate întocmai clar și limitativ face, dar chiar pentru practica judiciară nici nu-i trebuincios.

În a treia categorie de infractori putem menționa țiganii vagabonzi.

Pentru înmulțirea cunoștințelor și înțelegerea cât mai perfectă, pătrunderea cât mai deplină a problemelor de psihologie criminală, pentru îmbogățirea cunoștințelor noastre, în legătură cu diferite specii de infractori, *avem nevoie neapărată* de a cunoaște cerceta în amănunțime, viața intimă, interiorul sufletului, eului conștiinței, activitatea profesională, îndelânicirea zilnică a infractorilor. Nu putem dispune de prea multe posibilități, de prea mare material, întrucât infractorii internaționali foarte explicabil sunt din cale afară de îngrijiiți de ași acoperi și ași ascunde toată activitatea lor de criminali, într'un întuneric, vâl misterios și de a-și destăinui cât mai puțin din viața lor anterioară.

Unul dintre cele mai cunoscute personalități din viața internațională a criminalilor celebri este renumitul *Gheorghe Manolescu*, ale cărui memorii fascinatoare cetind, rămânem uimiți de viața sa de aventurier celebru și escroc patentat. Ne lasă impresia unui șarlatan de o extremă, vastă inteligență, prezență princiară, ingeniositate originală și o cunoștință de oameni, lume, limbi extraordinară.

Asasinul, spărgătorul, hoțul, tâlharul, etc. lucrează mai mult prin ajutorul și cu puterea fizică *asa zis corporală*, iar șarlatanul, escrocul, defraudatorul, delapidatorul mai mult prin o inteligență vie, superioară, *zis cu spiritul*.

În ce privește *asasinatele și atentatele politice* avem destule exemple edificatoare, atât în timpurile dinainte cât și în urma războiului mondial; cunoaștem cum multele și mai cu seamă elementele rusești și altele figuri anarhice, nihiliste din străinătate, după planuri bine stabilite și metode bine concepute, au acționat dezastruos.

Un exemplu tipic din acest sens îl găsim în atentatele săvârșite asupra edificiilor publice, în anii 1920

și 21 în Drezda, Leipzig, Freiberg, asupra primăriei Randevich, etc.

Mai periculos devin infractorii internaționali atunci, când apar organizați în bande, cum e cazul și mai cu seamă în materia infracțiunilor de spargeri, furt, escrocherii, șarlatanism, cât și în domeniul infracțiunilor de plasmuire de monede, la falsificări, *pentru că aici pregătirea mai temeinică, executarea mai rafinată*, comiterea infracțiunii reclamă mai mulți complici, mai multă putere de muncă, minte, energie; munca fiecărei persoane cât și timpul, modalitatea, mijloacele cum va avea să acționeze — care face parte integrantă din banda organizată, — este împărțită exact, precis și întocmai în prealabil. Atât pentru cazul reușitei cât și pentru cazul neizbândirei și nerealizării planului, se dispun și întocmesc pregătiri și înțelegeri prealabile.

Banțele internaționale de hoți și tâlhari jefuesc instituții bancare, financiare, prăvălii, case particulare bogate, realizând de mai multe ori într'un timp relativ scurt, câștiguri fantastice, sume de bani fabuloase. *Sunt aprovizionați cu cele mai moderne instrumente, unelte tehnice și se găsește asupra lor colecții întregi de instrumente de spargeri; întrebuințează în totdeauna și se folosesc de resurse și mijloacele cele mai moderne a tehnicei, uneori lucrează cu mânuși pentru a scăpa de lațul și capcana dactiloscopiei.*

În împrejurările și diferitele moduri, măști, în cari se prezintă hoțul și pungășul de hotele când ca bărbieri, valet, comisionari, samsar, vânzător de ziare, lift-boy, ne este prea cunoscut.

O mare bandă de organizație internațională de acest soi, a fost aceea de sub conducerea și șefia a unui anumit *Riccardini*, organizație ce a fost estinsă asupra teritoriului întregului continent, chiar și în America dar mai cu seamă unde a lucrat mai cu succes, în Germania, Belgia, Franța și Italia.

Amintim pe rusul *Isakov Golgory*, care cu cunoștințele lui vaste de limbi și maniera lui distinsă a străbătut întreaga Europă, dealungul și latul, comițând cele mai fantastice furturi pe la hoteluri, totdeauna investmântat într'un trico, domino negru; a trăit ca un prinț, pe picior mare, a vizitat toate capitalele continentului și a fost urmărit de toate polițiile țărilor.

Un hoț internațional de prăvălii și magazii al timpurilor noastre este și *Michal Koubrin*, un artist din Galiția, folosindu-se în totdeauna în comiterea infracțiunilor de un geamantan mic, ce în totdeauna și-l avea asupra-și.

Doi hoți internaționali, pungăși ordinari, operau în felul, — altfel foarte în ingenios, — că unul din ei să ascundea într'o mare ladă, pe care celalalt apoi o preda ca marfă de mare iuțeala pentru transport, la o adresă și cu o indicație falsă necunoscută, îndepărtată; în decursul transportului în vagonul de bagaje, pungășul închis părăsea închisoarea lui benevolă,

eșind din ladă, furând tot ce găsea mai de preț, valoare, în vagonul de bagaje.

Pungașii de buzunari internaționali apar cu precădere și își scot capul numai la încrucișările unor străzi de mare circulație, curse, alergări de cai, burse, adunări populare, etc.; se folosesc de toate trucurile, mijloacele, cu o artă și o dibăcie nemai pomenită.

În metropolele occidentului găsim nu adeseori, ca *pungași de buzunare, persoane de sex feminin*, cari se dovedesc a fi și mai rafinate, prevăzătoare și mai istețe; au mâini mai nuci, mai delicate și găsesc mai ușor modalitatea de a se apropia de victima ochită. Pungașul de buzunar internațional *Marjanovits*, un

samsar născut în Belgrad, opera cu ajutorul unui pled de călătorie. La Paris ființa chiar o școală clandestină de pregătire, dresare, învățare a artei pungășiei de buzunare. până când autoritățile polițienesti prinzând de veste, nu au luat măsuri de înlăturare.

Trucurile șarlatanilor și escrocilor internaționali sunt așa de ingenioase și bine tălcuite, încât adeseori te surprinde și rămâi uimit. *Șarlatanul* se folosește în totdeauna de nume, titlu răsunător, mult promițător; călătorește în mijlocul celui mai rafinat și bogat lux, cu o suită întreagă de valeți, servitori, cari natural îi sunt complicitii și colaboratorii lui cei mai credincioși, mai fanatici; trage la hotelurile cele mai luxoase, confortabile și caută să redea și imită aliurile cele mai alese, distinse, pentru a-și duce cu atât mai mare ușurință în eroare victimele agățate. Nu de mult timp a fost arestat și depus la răcoare unul dintre cei mai temerari șarlantani a secolului, în Zürich, care se numea și intitula cu multă plăcere contele de *Tuereren* și se pretindea și prezenta, cu toate ocaziunile și în toate locurile, ca descendentul direct al decedatului rege a Belgiei, Leopold. A fost învățăcelul, inițiat și dresat de *Regele escrocilor internaționali, Marquisul de Champambert*. la a cărui școală și sub a cărui auspicii sa avântat și cutreerat toate orașele mari ale continentului, pentru comiterea atâtor șarlatanisme

și escrocherii, date toate în stil mare. A fost arestat pe teritoriul Elveției pentru multele sale nelegiuiri comise acolo, când a estorcat și smuls prin fraudă mai mult de 150.000 mărci auri, oamenilor lesne încrezători și ușor seductibili; într-o bună zi își face apariția într'unul din orașele Germaniei, din teritoriul de sub ocupație, unde prezentându-se în uniforma de general, la comandamentul unităților Americane, le explică și comunică, că este împuternicitul și delegatul special al regelui Belgiei și venit cu scopul și misiunea înaltă, de a le prezenta ofițerilor garnizoanei decorații, în numele regelui; în urmă reușind cu ușurință să contracteze împrumuturi însemnate dela ofițerii supra încântați, dispare într-o bună zi, uitând să mai restituie și replătească datoriile contractate. În urma plecării își transpune câmpul de operație în alte orașe din Germania, pe urmă în Basel, Geneva, etc. S'a constatat și adevărat că acest faimos și periculos escroc internațional este un individ cu numele *Otto Steffen* și este de loc din Lüttich. Un alt câmp și domeniu, unde *șarlatanul internațional recoltează și culege mari succese bănești*, este acel al *seducțiunii felelor, femeilor naive, neprevăzătoare*.

Victimele sunt adeseori dame de cea mai mare considerație și reputație socială, dar din cale afară de naive și încrezătoare, așa că zăpăcite de verva și ținuta aleasă altfel, a Don Juanilor, șarlatanii — unși cu toate unsorile, — *repede alunecă... ca pe gheață*, iar fericiții și pricopsiții de Don Juani escroci *cad... ca musca în păsat*.

Câte femei: onorabile, fețe cinstite nu-și deplâng clipele, când într'un moment de slăbiciune, fără prea multă bătaie de cap și judecată, pudicitate, au sacrificat pe altarul dragostei și a șarlatanului iubit, *nume, situație socială, onoare, sănătate, dară și zestre, avere*, adeseori chiar juvericale, bijuterii.

Spionii și organizațiile de spionaj

O luptă permanentă, continuă între state. Diferitele probleme și multe interese de natură economică, comercială și politică — cari toate se 'ncopciază în structura și organismul statelor și în condițiunile cele mai elementare de viață a cetățenilor — *împiedecă* desfășurarea normală și menținerea raporturilor de bună vecinătate, de ideal, înțelegere, între două state. — Așa numitele asociații, uniuni de state, sunt numai niște formații născute sub imperiul necesităților forței, intereselor comune și nu înseamnă altceva ca aceea, că statele din acelaș grup de alianță unele față de altele vor urma o conduită de recunoaștere și înțelegere reciprocă, în aplicarea tuturor acelor măsuri, de interes comun sub raport economic, militar, politic în ce le privește și le atinge și cari le apără față de alte state. Aceste grupuri de alianță în urma acumulării, de mai mare forță politică, militară și economică devin mai temute, mai puternice și mai capabile de a se apăra față de un pericol iminent, ce le-ar periclita existența, ființa lor, organizațiile lor ca stat.

Această luptă surdă, disperată pentru apărarea integrității, existența, siguranța statelor, se duce cu alte mijloace, altă tehnică, alte procedee în timpurile de pace, ca și în cele de războiu.

Obișnuitele sisteme și procedee de luptă clandestină a timpurilor de pace, *nu sunt* mai puțin interesante, disperate, emoționante ca acele observate și aplicate în toiul unui războiu adevărat.

Pe câmpurile misterioase de luptă tainică, a timpurilor de pace, în arhivele și dosarele, corespondența oficială secretă a ambasadelor, reprezentanțelor diplomatice, în sălile somptuoase a palatelor ministerelor de externe, *câte imperii, țării și națiuni nu 'nsângerează* în urma mefistofelicilor, mijloace de luptă pe viață pe moarte, a camarilelor, a conspirațiunilor de culise, a răsturnărilor palatiste, a loviturilor machiavelice.

Soarta, *viitorul țărilor se pecetluște* în foarte multe cazuri *cu ocazia încheierii contractelor*, convențiunilor, tratatelor secrete internaționale, când contractate la lumina zilei, când în obscurantismul și întunerecul cel mai de nepătruns. Scopul acestei serii de articole este de a facilita și a procura cunoștințele necesare de apărare a cetățenilor loiali acestei țări, contra tuturor acelor organizații străine, clandestine subversive, cari pregătesc și instruiază acei ostași profesioniști cari sunt meniți a desfășura o activitate de luptă dinamitardă, secretă și anarhică: căci acești ostași sunt mult mai periculoși, temerari și rafinați, iar armamentul arsenalului lor de natură cu mult mai bogat, mai distrugător, — deși, nesângeros, — ca și activitatea, operațiile armatelor regulate.

Iar publicul, cetățenii, dar chiar organele încredin-

țate cu paza și menținerea ordinei și siguranței publice, *nu cunoaște* în foarte multe cazuri forța ocultă, ofensivă și tactica de luptă secretă a organizațiilor clandestine, acoperite, ce numai groază, pericol împrăstie în mod nevăzut și prin surpriză diabolică.

În Englitera este formată și organizată oficial sistematic instituția chemată a ținea cu energie și eficacitatea recerută, cât ofensiv, cât apărând patrimoniul public, avutul, interesele naționale.

Așa organizație de model, puternică așară astăzi în vreme de pace, cu ajutorul și concursul efectiv al diplomației oficiale, interesele economice, politice, militare a imperiului britanic, organizație care numai după o evoluție, schimbare în decursul multor secole a putut ajunge în stadiul de desvoltare și pe treapta de perfecționare actuală.

Organizații asemănătoare găsim și în imperiul german, dar cu caracter mai mult militar. Conducătorii ei, mințile luminate a Engliterii, zic așa: „Acela câștigă războiul, care este mai rezistent, mai puternic pe tărâmul economic și financiar“, și chiar de acest principiu este călăuzită și armata secretă a ostașilor agenților acoperiți. Germanii în schimb caută a pune pond pe o îmbunătățire, perfecționare a progresului, pregătirii tehnice, înzestrării, înarmării, până 'n dinți a forței armate. În conescință toate elementele, întreaga surubărie, mecanism a mașinăriei aparatului oficial de luptă secretă a timpurilor de pace, este constituit în organizații acoperite, cari funcționează într'un spirit, mentalitate, caracter militar.

Acele elemente necunoscute, nevăzute ce mișună în permanență, printre noi, alături de noi, zi și noapte, gata și pregătiți, capabili de orice, de atac, apărare, de aflarea, descoperirea, culegerea de informații, știrile cele mai noi, de importanță, de interes politic, militar, economic, științific, chimic, pentru statul în a cărui serviciu sunt, — dar de multeori servind chiar mai multe state deodată — se obicinuesc a se numi spioni; — iar acelea formațiuni, cari prelucrează, coordonează, sistemizează materialul adunat, se numesc organizații de spionaj.

Nu ne putem închipui o țară, un stat astăzi, care neavând idealuri de crez politic, național, economic, chiar militar, să nu dispună de cel mai mare aparat de organizație de spionaj. — Dinspre meleagurile occidentului, astăzi aproape din toate colțișoarele se îndreaptă și întinde o rețea deasă de organizație secretă de spionaj, înspre teritoriul statelor, ce interes prezintă sub raport politic, militar, economic; *într-unul continent* e subminat într'o întrețesere de pânză măiastră a spionajului, care rămâne necunoscută, și scapă ochilor neinițiați și investigațiilor celor mai rafinate; iară lupta cea mai disperată se desfășoară

între spionii temerari și organele de pază, care în gardă permanentă caută a para lovturi dosnice, tănuite, mistice, îndreptate contra liniștei, siguranței, integrității statelor.

Sunt școli anume pregătitoare pentru dresarea spionilor și perfecționarea mijloacelor de luptă.

Țările de mare putere din Occident cunosc prea bine faptul că întrucât dispun de spioni mai abili, mai temerari și de un serviciu de spionaj mai bine organizat, cu atât mai ușor vor putea evita până la oarecare limite, izbucnirea războiului, care numai cheltueli de sânge, capital și muncă omenească necesită. Cu aceste lupte ale organizațiilor secrete și cu ajutorul acestor elemente neînfricoșate, de mulțori statele au putința de a înlătura și anihila nu odată acțiunile periculoase, ce tind la provocarea unei conflagrații continentale generale, la dezagregarea, distrugerea generală, politică, economică.

Numai atunci vom putea descoase și lămuri deplin rolul și importanța acestei mari probleme, dacă facem o paralelă distinctivă, o asemănare minuțioasă între cheltuelile, consumarea, sacrificiul enorm de vieți omenești, sânge, energie și muncă omenească, ce reclamă și necesită ambele feluri de războiu, cel adevărat și cel de spionaj.

De aici rezultă și este foarte explicabil de ce marile puteri de pe întregul continent acordă atâta grije și atenție organizării serviciului de spionaj. *Noi însă* n'am ajuns acolo, *nu* de a avea organizații asemănătoare de auto-apărare și conservare, *ci* măcar de a putea dispune de-o apărare eficace, când ne-am vedea cutropiți și mistuiți de această ceată de elemente periculoase siguranței țării noastre.

In afara granițelor țării noastre, zărim fiare și dușmani turbați, ce numai moment și clipă așteaptă pentru a se arunca cu nerăbdare bestială asupra pradei bogate... iar *în interiorul țării* noastre sute și mii de indivizi suspecti, o mulțime de elemente subversive caută după planuri diabolice și pe căi întortocheate, potecile la pregătirea terenului de ospătare bogată.

Atâtea elemente ce furnică și împăduchesc țara noastră cu prezența lor nepoftită, răsărind cu duiumul, ca ciupercile după o ploaie binefăcătoare..

Atunci ne vom putea încrede și răzima pe propriile noastre forțe și puteri de rezistență, *dacă* vom reuși a cunoaște cu precizie scopul urmărit de adversarul nostru, cu atâta tenacitate, forțele lui, mijloacele întrebuintate, procedeele aplicate, organizația lui de informații și acționare.

Cu durere *trebuie să constatăm*, că la noi nici urmă, nici veste de școli, unde s'ar putea pregăti atari elemente profesionale, cari ar desfășura și întreprinde, *aici în interior*, o activitate eficace de neutralizare a acțiunii forțelor oculte, mistice, atât de periculoase siguranței publice și atât de streine idealului, aspirațiilor, crezului, sufletului neamului nostru.

Am credința, că prin articolele viitoare nu voi îndeplini o muncă tocmai nefolositoare.

Voiu învedera, că deviza Romei antice: „Si vis pacem, para bellum“, n'a fost nici când mai actuală ca acum, în sensul că pregătirea pentru apărarea și conservarea ființei noastre, aici la porțile orientului, ca popor, ca stat, nu consistă numai în procurarea și aprovizionarea armatei naționale cu tancuri, avioane multe de bombardament și tunuri grele de mare calibru, cu efecte tot mai distrugătoare, și în educarea militară tot mai potențată a bărbatilor, tuturor fiilor țării, *ci* și în alcătuirea unei organizații, în întocmirea unui așezământ apt și corespunzător, de-a preveni și dispune măsuri eficace, *primo*: de apărare a siguranței țării noastre și *secundo*: de anihilare, neutralizare a pericolului ce ne paște *din partea organizațiilor de spionaj și spionilor*, cari fanatizați de idealuri irealizabile, orbiți de patima interesului material, rod cu nesățiu și nestingheriți la stâlpușul edificiului statului român.

Așii Spionajului German

Mata Hari

Iată asul spionajului, agentul „H. 21“, care sub conducerea șefilor spionajului German Cuers și Theissen a întreprins cele mai periculoase și temerare acțiuni criminale contra integrității apărării, siguranței statului francez în decursul războiului mondial și care nu era decât o... femeie foarte frumoasă de-o eleganță scilipitoare, cu mișcări de șopărlă, cu ochi de demon, ochi cari te străfulgeră, te electricează, ochi cari nu se uită.

Această femeie spion, care atât de mult și cu câtă plăcere n'a fost admirată de publicul nostru la spectacolul de cinematograf, și care a devenit în ochii noștri o adevărată eroină, minunându-ne de isprăvile îndrăznețe... pe pânză, în timp ce filmul rula, în liniștea, tăcerea sălii de cinema.

Dar această femeie admirată de noi la cinematograf, a făcut în timpul războiului mondial *cel mai mare rău* posibil aliaților noștri. La o divizie se socotește numărul ostașilor francezi morți din cauza ei și tot din cauza ei au putut fi torpilate de către pirați, submarinele germane, șaptesprezece transporturi de trupe, șaptesprezece nave aliate.

Cât amar și jale, gemete și moarte în urma pașilor ei, iar astăzi se căznește o lume imensă străină de idealurile și aspirațiunile noastre, să-i creieze o aureolă, de martiraj și ea condamnată pe nedrept...

Încercăm să descriem — după Ch. Lucieto — viața frământată, neastâmpărată, activitatea nefastă, criminală a acestei spioane temute, care în umbra întunecului și sub aripile protectoare a formidabilei organizații de spionaj și ca agentă specială dela „Thiergarten“, era încă dela 1904 înscrisă în controalele serviciului de spionaj german.

Câtă neliniște, bătaie de cap, n'a făcut diplomaților, serviciilor de siguranță aliate, această femeie criminală dela 1905 încoace, când a început să lucreze și pe teritoriul Franței. Chiar dela începutul activității ei, a reușit să încurce în farmecele, mrejele dragostei ei interesate, pe un ministru de războiu și chiar pe unul din cei mai înalți demnitari din ministerul afacerilor străine. Cu toate cursele întinse, toată supravegherea, această spioană n'a putut fi prinsă asupra faptului, lucra totdeauna foarte îndemânată, cu multă precauție, trimițând corespondența sa redactată în termeni „sybilini cifrat” — Marelui Stat Major German, prin *intermediul unei legățiuni neutre* și primind tot pe această cale instrucțiunile, chestionarele necesare, cât și sumele fabuloase de mărci aur, cu ce era retribuită pentru serviciile prestate și pentru riscul și pericolul vieții la care se expunea; măsuri contra acestei legățiuni nu se puteau lua din cauza că se bucura de imunitatea diplomatică, pe de altă parte ca amantă a Kronprințului și a dlui Van den Linden, președintele consiliului de miniștri olandez și ca maitressé celor mai mari personaje din Europa, ar fi fost foarte greu a proceda la arestarea spioanei și punerea ei în imposibilitate de a mai face rău, pentru că a doua zi acest fapt ar fi atras după sine protestul și intervenția celor mai influente personaje în favoarea ei. Sub pretext că voeste a călători la Vittel pentru cercetarea unui ofițer rus, care o „interesa” foarte mult, a cerut permis pentru a merge în acel oraș, dar scopul plecării ei a fost de a culege informațiuni is date, fotografii luate la fața locului asupra noului aerodrom, ce se clădia acolo și care trebuia să constituie unul dintre principalele centre ale aviației franceze. Primind permisul solicitat, se prezintă la Vittel, dar din cauza imprudenței unui agent pus în urmărire ei, ea observă că este supravegheată și așa, după câteva zile, se întoarce la Paris fără a fi acționat și întreprinzând nimic. Prin faptul că nu s'a putut descoperi nimic pozitiv contra ei, deși era foarte evident și prea cunoscute planurile ei diabolice, se hotărî să fie expulsată de pe teritoriul francez.

Totuși considerând că ea se oferă de a merge la Marele Stat Major german, pentru a îndeplini ori și ce misiune cât de grea, dat fiind relațiunile „intime” ce le avea cu Kronprințul și cu ducele de Braunsweig și alții, se reveni și ca urmare i s'a încredințat o misiune în Belgia. Iată deci pe Mata-Hari devenită o agentă franceză, intrată în serviciul Franței. Sosind spioana în Belgia unde trebuia să îndeplinească mandatul, a servit așa fel cauza franceză, de un agent dublu, care era de altfel și în serviciul Franței, la denunțarea ei a fost împușcat de către germani. Confirmarea acestei presupuneri o primi Parisul, fiindcă serviciul de contraspionaj englez „Intelligence Service” a informat organele de siguranță franceză, că o individă cu numele Mata

Hari spioană germană, foarte periculoasă, a denunțat un agent sedentar al Angliei, pe care apoi îl împușcaseră germanii.

Iată o probă de vinovăție contra spioanei, de felul cum a tradat interesele Franței, în urma cărui fapt s'a decis să fie expediată în Olanda; dar de acolo ea trecu în Spania și ajunse la Madrid, a descins la Palace Hotel, care era locul de întâlnire a spionilor internaționali. Aici iarăși a dat informațiunile cele mai precise, relative la organizarea militară și navală a Franței, atașatilor militari și navali germani dela Madrid, trădând astfel pentru a doua oară Franța.

După indicațiile ei au fost torpilate mai multe cargoboturi neutre și de ale puterilor antante. După aceasta conformându-se unui ordin al Marelui Cartier german și-a transpus terenul de activitate la Paris, unde trebuia să primească prin Legățiunea neutră, pentru serviciile prestate de până acum Germaniei, un cek de 15.000 pestas, plătibile de către Comptoir d'Escompte din Paris.

Sosită la Paris a descins la un hotel din Bulevardul Montaigne, asta i-a fost sfârșitul, căci abia sosită, a fost recunoscută și în dimineața zilei de 13 Febr. 1917 a fost „ridicată” de către comisarul special al serviciului de contraspionaj francez. În clipa când comisarul a intrat în camera hotelului, a găsit-o complet desbrăcată în patul ei și fără a se sinchisi de prezența străinului, fără rușine și pudoare, se tolănea, întindea ca un șarpe veninos...

Comisarul îi comunică să se prezinte la sediul serviciului de siguranță.

— Ah! da? pentru afacerile din Belgia și Spania? întrebă ea obraznică și fără nici o frică.

— Exact! răspunse comisarul, care pentru a evita scandalul, nu-i spuse adevărul — *arestarea ei*.

Fără cel mai elementar simț de pudoare și cinste feminină, în fața comisarului așa desbrăcată cum era, s'a sculat din pat și și-a făcut toaleta.

A fost condusă la Biroul No. 2 a Ministerului de Războiu, unde i s'a remis mandatul de arestare pentru „*spionaj împotriva Franței, complicitate, înțelegere cu inamicul în scopul de a-i favoriza acțiunile sale*”.

După aceasta fu trimisă la „St. Lazare”, unde ca pedeapsă a fost supusă controlului celui mai sever și ca măsură de precauțiune închisă într'o celulă capitonată, exact aceeași cameră ce-a adăpostit altădată și pe dna Caillaux. Faimoasa spioană germană *nici n'a mai ieșit* din această celulă, decât condusă la Consiliul de Războiu și... în urmă la fortul Vincennes. A fost condamnată la moarte cu unanimitate, iar recursul respins; la data de 14 Oct. 1917 s'a lansat ordinul de execuție.

Iar Mata Hari — și-a ispășit păcatele; a murit cu un curaj mare, fără frică.

D=ȘOARA DOCTOR

O demi-mondenă dintre cele mai renumite, rafinate, o femeie extrem de reductibilă. A avut conducerea sectorului de spionaj din Anvers.

Datorită abilității, temperamentului, priceperii mari, tactului și curajului ei extraordinar, de care a știut să se folosească de minune întru îndeplinirea misiunilor ei primite și foarte delicate. O femeie de o frumusețe rară, seducătoare, irezistibilă, de fusta căreia mulți și înalți demnitari, diplomați, mari personaje ale imperiului german s'au poticnit, de vraja și strălucirea ochilor ei câți nu s'au împleticit, încercându-se tot mai tare în itele pânzei ce cu atâta artă știa ca s'o țese...

Așa se explică cum această spioană feroce și-a putut lua un așa avânt, zbor maiestros, de la picioarele ei sculpturale, coroane, titluri, demnități se plocneau pe întrecute...

Vom aminti — după datele de Ch. Lucieto — câteva lovituri de măiestru, ce această spionă ne înfricoșată a dat. În centrul serviciului de spionaj din Anvers, era împărțit și un tânăr conte T. — ofițer de artilerie în gradul de Lt.-colonel, care avea misiunea de a spiona chestiunile de interes pentru artilerie. Era tocmai pe timpul când Englezii voiau să arunce pe front tancurile; ori conducerea militară a puterilor centrale, în urma rapoartelor liniștitoare a contelui T. nu credea în posibilitatea construcției realizării unei asemenea mașini, crezând că e vorba numai de o experiență de laborator. Singura Dșoara Doctor era aceea, care credea și susținea fanatic ideea posibilității de realizare practică a acestor care de luptă. A înaintat rapoarte peste rapoarte în acest senz, însoțite chiar de planuri, schițe, fotografii, descriind amănunțit cum acestea auto-blindate aveau să se miște, să manevreze în terenuri arate și a fortiori pe un teren acoperit cu dese și întinse rețele de sârmă ghimpată și complect accidentat.

Putea ea cu drept cuvânt să susțină aceasta, pentru simplul motiv, că unul din agenții ei, a reușit să descopere secretul de construcție a tancurilor, ori cât l-a răzît colonelul Estienne.

Văzând spioana că colonelul T. de loc nu caută a da importanță rapoartelor ei, a început să dea și detalii, și fotografii mari asupra invențiunei, dovădind că în mod tehnic, invențiunea e prea posibilă. Cu toate acestea colonelul T. a raportat Marelui Cartier General în senzul, că invențiunea nici decât nu se poate socoti ca practică, asumându-și răspunderea.

Dar iată, că abia după câteva zile, aliații reușesc cu ajutorul carelor de luptă, a produce o așa panică, demoralizare și dezastru material, pierderi de oameni în rândurile germanilor, de i-a alungat cu frontul departe înapoi. A doua zi primi știrea, Dșoara

Doctor, dela M. C. G. german, că dezastrul a fost așa de mare, de a pricinuit mari pierderi materiale, morale, armatei germane și îndruma organizația de spionaj din Anvers de a descoperi secretul cu ori ce preț, a construcției tancurilor. Ea trimisese imediat copia comunicatului M. Cartier General, colonelului T. iar pe marginea copiei a scris următoarele: „Acum cred că Vă cunoașteți datoria dle colonel“.

Și a înțeles colonelul. În seara aceleiași zile și-a zburătărit creierii...

Un altul care a ajuns pradă în ghiarele acestei femei-hiene, a fost un nenorocit olandez, de Van Kaarbeck.

Acest olandez a încercat rând pe rând toate meseriile, ca crupier la casinoul Rivierei italiene, controlor la teatru, pedagog, profesor de dans, agent comercial, până când ajunsese spălător de automobile la Spa!

Aici a fost descoperit de agenții spioanei Doctor, și după un dresaj intens de către serviciul de spionaj german dela Anvers, primi însărcinarea de a pleca la Paris. Nenorocirea lui a fost, că îngrabă fusese re-

cunoscut de agenții francezi, chiar la Dunkergue, a fost lăsat să lucreze, pentru a putea fi descoperiți și alți spioni. Sosind la Paris Van Kaarbeck a început să se țină de chefuri. La cabaretul „Ratvivan“ după o beție strașnică și ne mai dându-și seama că ce face, a petrecut cu una din cele mai frumoase femei a localului, cu o dansatoare celebră, o brunetă de o frumusețe orbitoare, pe care a crezut-o drept spaniolă, când ea de fapt nu era decât o franceză și încă o parisiană din cele mai veritabile.

Ce a urmat, ușor vom putea ghici.

Dansatoarea pariziană în intimitatea și în mijlocul beției de dragoste l-a „descusut“.

Aflând despre aceasta „colegii“ săi dela Paris, aflați acolo tot în misiuni speciale, se înfricoșară, vă-

zând că Van Kaarbeck cu atâta naivitate a divulgat secretele lor de spionaj și vestind imediat șefa lor, pe Dșoara Doctor au părăsit Parisul.

Câteva momente numai, înainte de a fi arestat pe Van Kaarbeck de autoritățile franceze, a fost găsit asasinat în mod mișelesc pe la spate, în cea mai populată stradă din bătrânul Montmartre.

Un cuțit i s'a înfipt în spate, iar pe tăișul cuțitului era gravat un singur cuvânt „*Solingen*“.

Suficient pentru a ghici proveniența.

Așa înțelegea să-și răzbune întotdeauna Dșoara Doctor asupra acelor nesocotiți, cari îi puneau bețe în roate.

PICTORUL SPION

Una dintre cele mai importante baze ale aeronauticii maritime a aliaților în decursul războiului mondial a fost, în peninsula Guerandeză la Croisic. Vom aminti, după date autentice, cum către sfârșitul anului 1916 își face apariția în această localitate un individ foarte suspect, de un exterior altfel plăcut, bine îngrijit, corpolent, un atlet adevărat, care se da drept pictor.

Fiind însă bănuț de spionaj în favoarea Înțelegerii, la intervenția și cererea autorităților din Croisic, s'a hotărât trimiterea la fața locului a unui agent special dela Biroul de Contrainformație din Paris, pentru clarificarea lucrului.

Agentul francez înainte de plecarea sa a întreprins o severă cercetare, dar foarte discretă, prin lumea și cercurile notabilităților artistice din Paris, pentru a vedea, dacă pictorul celebru dela Croisic este cunoscut, și de ce considerație socială, reputație, se bucură, ori, spre mirarea lui, a fost nevoit să constate că este necunoscut, atât la Montmartre, cât și la Montparnasse, locurile preferate de pictorii pariziani. Nici în anuare nu figura, nici negustorii de tablouri, ba chiar nici reprezentanța diplomatică a Poloniei nu-i cunoștea cu toate că se pretindea de polonez... Cert, că e ceva mister în jurul lui.

Travestit și camuflat în pictor, agentul francez, într-o bună zi debarcă la Croisic și trase tot la acel hotel unde locuia și „pictorul polonez“. Aici a constatat din registrul hotelului, că pictorul își anunțase reședința anterioară orașul Paris... și că e de 32 ani. La masa din restaurant și-a ochit imediat „prada“; îl găsi voinic, roșu la față, ochii albaștrii, corpolent, în costum de sport, așa că ar fi putut figura mai bine și mai ciuștit în fruntea unui escadron... decât ca pictor. În cea mai perfectă franceză, fără cel mai mic accent își comanda pictorul masa, mâncând cu o lăcomie, care singură i-ar fi putut arăta originea sa de... german. Agentul francez însă tăcut, liniștit, cu capul aplecat în farfurie își consuma desertul...

La un moment dat, agentul părăsi restaurantul și

depunând în vestiar chevaletul, scaunul și cutia cu vopsele, a voit să iasă la plimbare, când pictorul zăbindu-l, l-a întrebat foarte curtenitor:

— Nu sunteți un confrate?

— Ba da — răspunse agentul — sunt pictor napolitan.

Prezentările făcute, deveniră cei mai buni prieteni nedespărțiți, iar după vre-o câteva zile, pictorul în trufia lui, explica și ținea agentului francez — pictorului napolitan, chiar discursuri germanofile; era unul dintre cei mai înverșunați și turbați germani, dar foarte îndemânat și priceput în arta sa; vorbea vre-o 5—6 limbi la perfecție și știa să-și câștige de minune simpatii multe.

Ceeace a nutrit și mărit bănuiala agentului francez și mai mult a fost, că l-a văzut plecând cu automobilul în fiecare dimineață cu sculele lui de pictor înspre malul mării... revenind însă numai târziu de tot acasă, aducând, când fotografiile, când schițe... pe cari cu mult sânge rece și cutezanță le arată „pictorului napolitan“.

De fapt, dacă acest tip este spion german — se gândia agentul — apoi nici decât nu avea aparență, atâta rafinament, tactică știa să manifeste; nu primia nici o vizită, corespondență, nici deschisă, nici cifrată; era un om ce trăia fără teamă, liniștit, ca orice cetățean pașnic la lumina zilei.

Atât doar a putut constata agentul francez, care zi și noapte nu-l pierdea din ochi, că regulat, la anumite restimpuri, trimitea schițele unei văduve, în orașul Berna, pentru a le vinde.

Intr-o zi însă, fatală pentru pictor, agentul observă, că un desen în tuș, pe care altfel chiar pictorul îl arăta, prezinta oarecari greșeli de perspectivă, așa fel că oarecari planuri nu erau la locul lor și se degaja oarecum din ansamblul lor o lipsă de estetică, de gust, care altfel nu intra în obișnuința pictorului...

Prefăcându-se agentul că ar fi rămas încântat, putu după multe insistențe să obțină autorizația de a scoate o copie după peisajul de „cap de operă“. Rămânând însă agentul singur, servindu-se de un procedeu special, reuși cu multă ușurință să descopere, că sub desennul cu creion „Conté“, era un al 2-lea desen; astfel în locul peisajului a apărut ca prin minune, schița uneia din bazele franceze de submarine...

Cu toate adnotările pictorului, făcute acestui desen, pentru a înlătura orice bănuială, agentul francez izbuti să dovedească în mod indiscutabil, că acest peisaj reprezintă fortificațiile, redutele, liniile ferate, strategice, ale bazei de submarine... aliate.

Ca urmare, găsindul pe pictor... spion german, a fost pus încă în aceeași zi în imposibilitate de a mai... picta, cu atâta „liniște“ și în așa mare „tăcere“, că nimeni nu a observat dispariția... din orașul Croisic a pictorului... „comandant al escadronului de Cui-rasieri albi“ și „cetățean polonez“.

Garda de onoare a Țării Românești

IULIU MANIU

În grele timpuri a preluat puterea și conducerea țării domnul Dr. Iuliu Maniu; a căutat ca prin o adevărată și temeinică consolidare a țării să întâlnească ideea democrației române, ideea națională.

A căutat să observe revendicările juste, aspira-

peră de contribuție națională solidă, temeinică, de consolidare sufletească, reorganizare economică, restabilire financiară a țării.

Acest program vast se împlinește — pe lângă continuarea organizației de stat — și în toate celelalte domenii de activitate, cari formează viața statului.

Pentru a putea vedea roadele așteptate, dorite, întru organizarea statului, dl Iuliu Maniu a căutat să formeze un *personal select, un corp funcționăresc*, bine pregătit și retribuit onest, punându-l astfel la adăpost de orice nevoi și mizerii ale existenței și a-l asigura de a puțință de muncă productivă și reală.

Astfel a organizat toate serviciile centrale, exterioare de administrație publică, cât și cele ale întregului aparat economic, cultural al statului.

Introducând o viață socială normală și morală, a precizat condițiile esențiale a democrației adevărate cari ne garantează suficient — prin îndrumarea materială și libertatea de acțiune, prin patrimoniul drepturilor și datoriilor, prin munca cinstită și legalitate sinceră, — *independența, susținerea solidarității sociale, economice, culturale, politice.*

Prin faptul că *principiile morale dovedite* și — ce e principalul — urmate în activitatea politică, asigură respectul drepturilor, spiritul legalității, — fără de care nu poate fi nici moralitate, nici dreptate — le-a pus în practică prin opera lui de guvernământ, dovedește o cuminenție și un tact politic extraordinar, de toată considerația și respectul obștesc.

Iată, dl Dr. Iuliu Maniu, șef al unui guvern popular și partid democratic, un distins fiu al țării sale, realizând reforme radicale în țară, de importanță capitală, fără perturbări și zdruncinări și fără a întâmpina obstacole serioase, *formând o opinie publică sănătoasă și conștiință democratică reală, creând atmosfera de cinste, legalitate, indispensabilă organizării și consolidării țării noastre.*

țiunile drepte și setea firească de propășire economică, progres social, cultural, politic a poporului român în plină dezvoltare civilizatorică.

În aceste grele timpuri de refacere a realizat dl Iuliu Maniu, programul partidului său, schițat încă în opoziție, după o activitate de guvernământ de mai bine de un an, ca nimeni altul, *săvârșind o o-*

ALEXANDRU VAIDA-VOEVOD

Un luptător neînfricoșat, pentru ridicarea stării culturale, materiale și morale a țaranului român; un

apărător dârz al dreptului de vot, al unei ere de cinste politică, care a înțeles de mult și pe deplin că

o renaștere națională, nu se poate face decât odată cu desrobirea politică, materială a păturei maselor țărănești și consolidarea internă o putem clădi numai pe o democratizare tot mai perfectă a țării, pe un pedestal de ordine desăvârșită, înfrățire și progres social.

Putem afirma că această operă titanică ce a dezvoltat de democratizare a țării românești, acea uriașă muncă ce a întreprins pentru instituirea unui regim monarhic, constituțional, parlamentar, a dat roadele așteptate, asigurând o viață mai pașnică de liniște, propășire și o garanție a democratizării continue a Statului și a sporirii energiei lui.

În temeiul acestui ideal de legalitate, mulțumire, înfrățire socială și națională a supraviețuit acest popor potopului și vitregiei vremurilor trecute și în temeiul acestui ideal de perfectă liniște și a înfrățirii claselor, se va putea clădi un viitor de aur țării românești.

Aceasta muncă ce a închinat pe altarul Patriei, în interesul binelui obștesc, cu atâta folos și cu atâta glorie, a produs în țară un regim de ordine, liniște și armonie socială, atunci și bine să menționăm, când Țara era aproape de povârnișul frământărilor, mișcărilor de disordine publică, de descompunere socială.

Pentru fericirea acestei țări și pentru asigurarea zilei de mâine, în persoane Domnului Alexandru Vaida Voevod, găsim pavăza neclintită și sigură, scutul trebuincios și omul pătruns de un simțământ de idealism, reprezentând un patriotism curat, sincer și prevăzător.

Un bun român, energic și de cuvânt.

INSTITUTUL DE CRIMINOLOGIE DIN VIENA

În toamna anului 1924 a luat ființă institutul criminologic la Viena. Scopul înființării a fost de a procura posibilitatea ofițerilor de poliție de a-și înmulți cunoștințele profesionale, și de a-le asigura o pregătire polițienească corespunzătoare nevoilor și cerințelor vremurilor noi, cât și pentru a alimenta și reconforta instituția polițienească austriacă cu elemente de o reală pregătire academică, penală.

Planul de studii al acestui institut de criminologie programul materiilor predate, sunt împărțite pe patru semestre cari studii sunt următoarele:

1. Statistica criminală.
2. Sociologia criminală.
3. Propedeutica criminală și metodologia.
4. Criminalistica generală și specială.
5. Antologia criminală.
6. Grafologia.
7. Tactica criminală.
8. Etiologia criminală.
9. Introducerea în elementele fizice relevante în criminologie.

10. Tehnologia și știința mărfurilor criminologice.
11. Psihologia experimentală și ipotetică.
12. Psihiatria forenziacă.
13. Știința econocină și a întreprinderilor.
14. Chimia legală.
15. Fotochimia.
16. Fotografia științifică.
17. Politica criminală.
18. Legislaturile.
19. Dactiloscopia.
20. Microfotografia.
21. Medicina legală.

Aceste studii sunt predate de profesorii cei mai vestiți, iar cursurile audiate de o imensă lume de studenți, polițiști înscriși ca ascultători ordinari ai institutului.

La sfârșitul semestrelor toți candidații sunt supuși unui examen riguros, iar celor reușiți li se acordă diplome de absolvire a institutului, în baza cărora pot să concureze la ocuparea de posturi în serviciile de stat.

Intregul personal polițienesc, de poliție judiciară, administrativă, siguranță, informație, se recrutează din elementele celea mai de valoare, mai selecte a absolvenților institutului de criminologie, elemente ce dispun de o pregătire intelectuală, tehnică, profesională corespunzătoare.

În serviciul polițienesc angajarea personalului se face în felul, că nu se acceptază în serviciu candidații decât numai pentru un timp de 8—12 luni, de probă, încercare, iarăși denumiți și definitivati în posturi nu vor putea fi, decât numai după o activitate îndelungă și după *dovedirea indiscutabilă* că și-au însușit cunoștințe temeinice, serioase, reale.

În afară de aceasta *toți funcționarii, atât cei provizorii cât și cei definitivi sunt obligați a audia re-*

gula cursuri de perfecționare, specializare, care în fiecare an obișnuiesc a se ține, cu o durată de un trimestru, iar aceasta pentru faptul, foarte explicabil, de a ține toți funcționarii în curent cu toate invențiile, noile descoperiri tehnice, chimice, științifice.

Așa se pot forma elemente și un corp select, de păstrători și păzitori ai ordinii și siguranței publice, adevărați polițiști, de o pregătire solidă, de un devotament nețărmurit, o adevărată elită a corpului funcționarilor publici și de stat.

Iată motivele pentru care poliția austriacă și bine pregătită și retribuită omeneste, poate să stea întotdeauna la înălțimea datoriei, chemării sale, înspre satisfacția populației localnice, mândria țării și admirația streinătății.

Se susține

Dr. VICTOR DELEU
ca „pater” poliției

Ca membru marcant al comisiei de încadrare al polițiștilor comisune instituită conform noiei legi pentru organizarea poliției generale, a desfășurat o activitate și o muncă enormă, îndestulitoare; ca președintele comisiei de administrație generală, județeană și comună, — simțindu-se necesitatea punerii în armonie a prevederilor legii, pentru organizarea poliției generale a statului cu dispozițiile și spiritul legii pentru organizarea administrației locale — dl Dr. Victor Deleu, a contribuit în largă măsură la întregirea, complectarea și modificarea unor texte și dispozițiuni a legii pentru organizarea poliției general, modificare făcându-se, însă, fără a se schimba și a atinge întru nimic economia și spritiul legii.

Ca factor hotărâtor în aplicarea acestei legi a urmat o linie de conduită ce i-a fost indicată de erudițiunea vastă, experiență bogată, itneligența vie a spiritului său puternic de pătrundere, cunoașterii profunde și de o perspicacitate deosebită, a întetelegerii, interpretării, aplicării legii poliției.

Dispune de cunoștințele, aprecierea, pregătirea unui om de specialitate în măsură justă de a exprima și esmite o părere și idee întemeiată în materie de știință, artă, problemă polițienească.

Nu numai din admirațiune recunoaștem și facem aprecierea cuvenită, dar și din convingerea fermă, că și va „îndeplini” datoria ce-i incumbă, chemarea ce-l așteaptă și în viitor în ce privește aplicarea legii, tot călăuzit și condus de sentimentul legalității,

cronica

cinstei, dreptății atât în înțelesul subiectiv, cât și obiectiv.

În aceasta convingere, speranță am căutat să reamintim icoana sufletească, caracterul dlui Dr. Victor Deleu, pe seama opiniei publice.

Un intelectual integru, corect.

Lei 3976

Plata unui portar sau a unui servitor?

Nu e nici a unui portar, nici a unui servitor, ci retribuțiunea lunară, salariul unui comisar-ajutor, a unui ofițer de poliție.

Vai de soarta amară și desnădăjduită a celui funcționar polițienesc, căruia îi este hărăzit ași asigura existența lui, a familiei lui de 3—6 membrii, din această leafă derizorie.

Ce pâine amară și viață plină de griji, ce revoltă sufletească e nevoit a mai îndura acest modest slujbaş, când atâția trântori bugeto-fagi, sleiesc puterea, măduva și pecetluiesc soarta... echilibrului bugetului statului. Vai și de munca prestată de acești ofițeri de poliție, de devotamentul lor, interesul ce-l poartă serviciului încredințat, dar vai, mai cu seamă... de cinstea, autoritatea lor. împotmolită și pierdută în noianul zvârcolirilor zilnice, frământărilor fiecărui moment, de ași putea achiziționa — pe nedrept — banii necesari hranei, existenței lor și a familiei lor.

Astfel să nu ne mirăm, dar chiar nici conducătorii destinului țării noastre, de ce polițistul oropsit — în cadre bugetare restrânse, — astăzi nu mai e mo-

ral, decât din datorie convențională și prin raționament, dar nu și din convingere.

Pentru a putea funcționa în condițiuni mulțumitoare, pentru interesele generale, poliția înainte de toate, ar trebui să se bucure, atât ofițerii de poliție cât și personalul inferior de o retribuțiune corespunzătoare, omenească, numai așa am putea avea chezașia îndestulătoare și garanția conștiințiozității, autorității, cinstei polițistului în serviciu și numai așa *vom putea stărpi traficul* de influență a vremurilor de acum, când „mita“, corupția sau în limbajul unui dicționar democratic „spertul“, un fel de filodormă quazi oficială, guvernează atothotărîtor, schimonosind sufletul, diformând cinstea, mentalitatea funcționarului polițist.

Datorită aservirii politicianiste din trecut a instituției polițienești, astăzi dispunem de atâți improvizați polițiști, imobilizați în funcțiuni, atâtea elemente nepregătite, necalificate, fără educație juridică și intelectuală, în loc de a avea o tagmă de adevărați magistrați, *polițiști* achitându-și conștiințios și exact atribuțiile încredințate și îngrămădite pe umerii lor, îndeplinindu-și în mod eficace misiunea și satisfăcând cerințele impuse de societate, — care e în adâncă și permanentă prefacere, — dovădind o *disciplină intelectuală, profesională și o disciplină autoritate morală* în viața, activitatea și cariera lor polițienească. Dar cu Lei 3976.—? lunar!

Muncă de treabă, o activitate serioasă, polițistul numai atunci va fi în stare să desfășoare, dacă va avea stomacul plin și liniștea, existența zilei de mâine asigurată, retribuit fiind omenește prin bugetul statului și nu *lăsat pradă, din cauza insuficienței salariului, mizeriei și sărăciei, expus tentativelor, ispitelor, spertului... dezonoarei*.

Lei 3976. — ca retribuție lunară a unui ofițer de poliție cu studii și pregătire academică, este astăzi numai un vis urât, o amintire a unui trecut...

Cu anul 1930 salariul polițiștilor în urma prevederii, înțelegerii și măsurilor luate de actualii guvernanți s'a îmbunătățit simțitor.

Din motivul că actualul regim la preluarea puterii a întâmpinat multe dificultăți și greutăți de ordin financiar și de natură economică, datorită risipei banului public din trecut, cât și considerând faptul că acest guvern voiește a da țării un *buget echilibrat, real*, a hotărât ca deocamdată în marginea posibilităților să se facă numai *unificarea salariilor*, rămânând ca până la *toamnă* să fie supus camerei pentru a desbata și hotărî o nouă urcare și îmbunătățire a salariilor, corespunzătoare.

Rămâne acum să vedem efectele, dacă poliția rămână în urma noiei legi de organizare polițienească, a selecționării personalului și încadrărilor multiple, în urma recrutării unor elemente titrate cu o corespunzătoare pregătire juridică, dar fără de cea mai minimă pricepere profesională, *va putea să rivalizeze*

atât ca organizare, cât și ca pregătire profesională, intelectuală, științifică, cu polițiile din streinătate.

Poate... cu noua școală „academică“ polițienistă dela București, unde lucrează cu dor de muncă și tragere de inimă oameni de o pregătire serioasă, profesori cu cunoștințe mari profesionale, cu experiență bogată, într'o cât mai grabnică și temeinică reorganizare a poliției noastre și reșezarea ei pe acel pedestal al pregătirii și organizării, unde ar trebui să fie și să se mențină înspre satisfacția noastră și a strenătății.

Insă după muncă grea, răbdare mare... de ani de zile!

BURSELE POLIȚIȘTILOR

Din sursă sigură primim informația, că Ministerul de Interne, Direcția Poliției, cu începerea anului 1930 va acorda 10 burse absolvenților, celor mai merițoși, a școlii polițienești dela București, școală ce deja a luat ființă din luna Decembrie 1929.

Intențiunea este *pe de o parte*, a procura posibilitatea acelor polițiști, dovediți ca cei mai capabili, de a-și înmulți cunoștințele, a se specializa în diferitele ramuri, studii de interes polițienesc ca: grafologia, tactica criminală, statistica criminală, propedeutica criminală, chimia legală, fotochimia, dactiloscopia, medicina legală, etc., iarăși *pe de altă parte* ai ținea în curent cu toate invențiile, descoperirile, progresele noi ale științei moderne, chimice, științifice tehnice.

O idee, o măsură foarte binevenită și luată numai din interesul superior și pentru bunul mers al instituției polițienești, dar cu o singură condiție și anume ca repartizarea acelor burse să se facă numai cu observarea cea mai strictă a considerentelor mai sus menționate, numai la polițiști valoroși și cu suficientă pregătire profesională, intelectuală și nici decât să nu vedem acestea burse împărțite *pe bază de protecție, nepolism unei anumite clientele de „titrați“*, servind numai pentru a plimba niște minusculi din o carecare garnitură politică, pe coastele azuriene a Mediteranei, Rivierei... *reprezentându-ne spiritul, geniul... polițist*.

Soluția cea mai bună credem că ar fi, după a noastră modestă părere, ca împărțirea acestor burse să nu se facă decât de către dnii director general și subdirector general al poliției statului, ca singurii chemați a aviza întotdeauna și a se pronunța mai competent, mai drept în orice chestiune de ordin polițienesc.

RADIO ÎN SERVICIUL POLIȚIENESC

Cu data de 1 Dec. 1929 s'a stabilit o comunicație radio-telegrafică internațională, pentru uzul polițiilor, între Germania, Austria, Polonia și Cehoslovacia. Iată încă un pas făcut înainte, o nouă linie demarcațio-

nală în lupta internațională contra crimei. Zărim deja începutul unei ere noi cu perspective de bun augur, un curent și acțiune puternică desfășurată întru înlăturarea criminalilor, răufăcătorilor omeniri prin ajutorul undelor sonore a acestui instrument de cultură și modernitate. *Și România va putea se participa la această comunicație radio-telegrafică internațională în măsura în care aparatele, instalațiile sale tehnice îi va permite recepționarea de informațiuni și știri.*

Deocamdată însă ne mărginim la introducerea în țară a unor instalații de radio, mai mici, ce nu ar esmite și recepționa decât la distanțe de 60—80 km. și cari ar fi potrivite numai pentru uzul și serviciul intern.

UNIFICAREA SALARIILOR

Legea nouă de organizare polițienească a avut în vedere de a face o *selecționare mai minuțioasă a personalului, a acorda o retribuțiune mai omenească*, așa fel ca prin munca și activitatea ce va desfășura în interesul binelui public, a ordinei și siguranței publice, să poată să rivalizeze, instituția noastră polițienească, cu polițiile din străinătate, atât ca pregătire, cât și ca organizare.

O lege foarte bună, întocmită de oameni luminați, pricepuți, dela un partid ca cel național-țărănesc, venit la putere sub flamura democrației și a legalității, ne așteptam la această operă de reorganizare polițienească, încoronată de succes, rezultate corespunzătoare bunelor intențiuni și așteptărilor legitime ale legiuitorilor.

În sensul dispozițiilor legii a fost și organizat aparatul polițienesc și pregătit la un tempo mai rapid de muncă și activitate profesională. S'au făcut încadrările, recte, selecționarea personalului cu depolitizarea aparatului polițienesc — cât posibil — dar fără a se îngriji în acelaș timp și de o salarizare demnă, cinstită, suficientă a slujbașilor acestei instituții, a acestor *funcționari de specialitate, cari zi și noapte muncesc din răputeri consemnați și concentrați, când în serviciul permanent, când chiar acasă, gata pentru a sări întotdeauna întru apărarea interesului ordinei și liniștei publice.*

Exempli grația: Se reduce salariul chestorilor, a secretarilor de Chestură așa fel, că un polițist subaltern, în funcțiune de comisar, în urma noiei „unificări a salariilor“ beneficiază de o mai mare retribuțiune ca un Secretar de Chestură, iarăși directorii de poliție încadrați actualmente în funcțiunea de comisar, cu salarii mai mici ca și atâtea elemente nepregătite, — dar astăzi încadrate ca comisar, — ieri subșefi de birou, comisari. Găsim agenți, impiegați și detectivi cu un salariu mai mare ca un comisar ajutor, care este ofițer de poliție or, *dacă legea de organizare polițienească prevede o ierarhie foarte*

bine stabilită a gradelor și funcționarilor polițienesci și dacă un grad oarecare este stabilit de lege superior altuia, și raționamentul logicii celei mai simple, ar fi trebuit să dicteze și impună inevitabil, o altă stațorie mai dreaptă, mai justă a salariilor conform pregătirii, gradului și funcțiunii ce ocupă.

Astăzi avem agenți administrativi numai acum intrați în poliție, fără cunoștințe profesionale, niște novici retribuiți lunar cu lei 52000, iar un ofițer de poliție numai cu lei 3900—4500 sau detectivi salarizați cu lei 5000, când un contabil sau casier cu 3—4 copii, foști translați, cu 20—25 ani de serviciu și chiar mai mult, retribuiți numai cu un salariu de 4865 lei lunar, când un șef de detașament de gardieni publici, fost comandant de sergenți, nu primește decât 4177 lei lunar, mai puțin decât un măturător de stradă sau un servitor al Primăriei orașului Cluj.

Dar ce rămâne cu sergenții de oraș, fără nici o îmbunătățire de salarii?

De ce această neînțeleasă și absolut nepotrivită salarizare?

Interesant și curios: nu cred o altă țară... capabilă de a îndrăzni să rivalizeze cu noi în acest domeniu la originalității „polițienesci“; aici noi românii conducem.... sigur.

Nu înțelegem de ce a fost nevoie de a favoriza un grad, o categorie de funcționari polițienesci, în detrimentul altora și a înrăutăți situația unor slujbași în avantajul altora? *Dacă s'a produs o îmbunătățire minimă unor slujbași în funcțiunea de comisar, agenți administrativi și detectivi, în aceeași măsură trebuia a fi procedat și față de ceilalți funcționari oropsiți și cu salarii de... „muritori de foame“ și să nu ne trezim de a avea polițiști cu un grad mai mare, salarii mai mici și polițiști cu grad inferior, dar cu salarii mai mari.*

Am fi dorit — precum răcăcitură, însetatul din deșert o picătură de apă — să obținem un salariu și retribuțiune omenească mai cinstită și mai dreaptă. Ce vis amăgitor și ce bruscă rechemare la cea mai odioasă realitate!

Noi polițiștii întâi am fost „selecționați“ cu încadrările, iar pentru a doua oară cu salarizările!

Iată pentru care motiv un val de legitimă îngrijorare și tăcută protestare, astăzi, caută a pune stăpânire pe sufletul acestor oropsiți slujbași ai statului.

Conform asigurărilor primite liniștitoare și apelând din nou la spiritul înalt, înțelept al conducătorilor destinelor țării noastre, noi mai credem în făgăduieli și minuni, așteptând în permanență evenimentul îmbucurător, extraordinar, a unor salarii... corespunzătoare, deci suportăm cu răbdare și în tăcere viața grea și chinuită de polițist.

Interesul pentru clasa muncitorimii

Toate perturbările economice, născute din sacrificiile enorme, de capital, muncă și energie omenească, cât și din prefacerile adânci ale războiului mondial, încep să dispară din zi în zi și chiar fenomenul general al mizeriei, sărăciei generale va înceta ca prin farmec *în urma politicii economice* cuminți și restabilirii fundamentului statului cu mărirea capacității producției și echilibrării bugetului statului.

Prin colaborarea capitalurilor streine la dezvoltarea bogățiilor țării noastre, prin întrebuințarea energiei, inițiativa capitalului și muncii românești, *ne asigură regimul actual dezvoltarea, propășirea și refacerea țării.*

Regimul va avea grija necesară să îmbunătățească soarta materială și morală a clasei muncitoare și a restabilirii productivității țării sporindu-o, căci perspectivele viitorului economice ar fi fost foarte sumbre, dacă nu s'ar fi produs o disciplinare, intensificare a muncii productive atât pentru interesul individual cât și pentru cel obștesc, pentru pacea socială, care rămâne *singura temelie* și exclusivul fundament solid a democratizării *vieții zilei de mâine.*

Toate mișcările cu caracter demagogic, de agitație violentă și sterilă a unor factori iresponsabili și elemente streine sufletului românismului, toate actele de sabotaj, violență de dezorganizare a mijloacelor de producție, nu tind decât spre un proces de descompunere socială și anarhică.

Admitem că se poate merge pe calea progresului economic *până la limita* bine definită a unui program, de un temei juridic, justificare morală și a unui crez de ordine, liniște și siguranță publică, *dar nu putem concepe și tolera* ca mișcarea să devină unealta oarbă a demagogiei unor elemente comuniste,

rătăcite, fiindcă starea de degenerare a programului de activitate ar compromite instituțiile așezământului economic social.

Cunoscut ne este cum masa inconștientă, sugesibilă, ușor inflamabilă sub masca apărării intereselor ei profesionale, caută să impună directive de conduită politică din îndemnul unor agenți provocatori politici, pentru a paraliza activitatea normală a statului, cât și ademenită de mirajul salariului, îmbunătățirea situației materiale; iarăș avantajele făcute masselor, cunoaștem cum le-au considerat ca un fel de slăbiciune și exploatându-le cum le-au adus la anumite veleități politice, de care au știut să se folosească, în urmă, agitatorii de profesie și care le-a servit drept trampolină demagogilor inconștienți.

Recunoaștem dreptul de luptă și acțiune politică a muncitorimii dela orașe, *cunoaștem* și nevoile, interesele lor, *dar cu o condiție*, să înceteze cu uneltirile dușmănoase, sforăria demagogică, activitatea subversivă, anarhică contra statului român, a cărui pâine o mănâncă, ea și care nu știu să clădească și construiască, nici unul mai drept, mai fericit, nici unul mai bogat.

Fără un regim de ordine și liniște publică nici o societate nu se poate menține, nici un progres, proopășire nu se poate realiza.

Deslegarea cea mai echitabilă, soluția cea mai democratică o vor primi toate conflictele dintre capital și muncă, iarăș prin *încheierea nouilor contracte colective*, clasa muncitoare va primi satisfacția cea mai deplină, dar nici decât nu putem tolera și *vom aplica fără cruțare sancțiunile legilor* în vigoare, *contra acelor*, cari urmăresc răsturnarea ordinei în stat și *fată de acele fapte*, toate incriminate sub sancțiunile penale cele mai severe cari tind la distrugerea așezământului nostru economic, politic și social.

RAIUL SOVIETIC

Colosul moscovit, republica Sovietelor este și astăzi încă prăbușită și cuprinsă de o boală și un element de nestabilitate, de disordine socială, de o adevărată nevroză. Toate măsurile preconizate și luate de puternicii zilei și reprezentanții sovietici, întru restabilirea unui regim de dreptate socială și crearea unei societăți cu un patrimoniu de libertăți publice și drepturi cetățenești reale, au fost o *simplă paradă, mascaradă*, intrând în cadrul pletorei de legiferări înțocmite anapoda, cu cheltueli enorme de energie, sânge și avuție, perturbări în organizații preexistente și rezultate nule, necorespunzând realităților și necesităților vieții și existenței republicei.

Cât timp nu va fi temperament și energie, voință de a atenua virulența și frecvența grevelor, luptelor

de clasă, *a înceta* cu oprimarea păturei masselor țărănești, *a încerca* anihilarea acțiunilor dinamitarde a elementelor extremiste, a sufletelor oarbe și rătăcite, *cât timp valurile sinistre și stridente de miazăzi și miază-noapte* vor bate cu furie nepotolită la porțile orientului moscovit, *atâta vreme cât corabia Statului fără cârmă* e bătută de furtună, iar *vâslaii aventurieri și cârmaci nechemati* și nepoftiți vor ridica stâlpi de flacăra, învăluită în nori de fum asupra orizontului vieții sociale rusești, *cât timp legea e agățată de pumn* și dreptatea se întocmește în jaf, *haosul se întinde tot mai mult*, colosul moscovit *se va frământa tot mai disperat*, *se va zdruncina tot mai tare din temelii*, iar sângele va curge mai departe valuri și păraie...

Ordinea și siguranța publică formează baza conviețuirii pașnice, a progresului social și a creării de raporturi de bună vecinătate; pe ordinea publică se fondează viața publică în societate și numai pe o atmosferă complet saturată de sațiabilitate și siguranță se pot pune bazele vieții civile, politice, economice, legale și a comerțului juridic.

Legea este o regulă socială cu caracter obligator, dela care nimeni nu se poate dispensa, în mod samavolnic, arbitrar, intempestiv și de a cărei observare strictă și cinstită depinde tăria și soliditatea fundamentului întocmirei sociale. Dreptul înseamnă o facultate prescrisă și garantată de lege. *Dar ce se vedem în Rusia sovietică?* care în trecutul apropiat a fost o țară întrețesută numai de câmpii presărate cu flori multicolore, grâne bogate, cu frumoase livezi, dumbrăvi încântătoare, păduri, dealuri verzi, *sub un cer senin, liniștit, curat și limpede...* iar crema, floarea intelectualității rusești, premergătorii, cu gândirea lor înaltă, înțeleaptă, zideau și viață dădeau cu focul credinței, căldura convingerilor lor, civilizațiunii umane, progresului social.

Astăzi... câmpii, șesuri surii, șterse, *frământate cu sânge și sfintite prin focul raiului bolșevic.* Trebuie să anticipez, — scrutându-mi conștiința, — că nu sunt un răscolitor al patimei și urei, pentru că orice rest de ură a dispărut în vâlvățiile focului, prăpădului înfricoșat de erii. Conflagrația mondială, pacostea cu întregul cortegiu de nenorociri, mi-a subliniat mai perfect durerile, ranele omenirii și m-a îndreptat spre tabăra acelor, ce tămăduire, asanare, liniște și pace caută și nu zavistie, zizanie.

Poliția secretă a Sovietelor, Ceka, cu mijloace închiziționale de teroare și abuzuri, ilegalități monstruoase caută realizarea și exteriorizarea programului lor de activitate nefastă, profesională, de o ideologie utopică, fantastică, ridicolă, *de a îneca în potop și lacrimi de sânge* nevoiașii, desmoșteniții și revoltații. Noțiunile acestui program sunt prea abstracte, pentru a putea desprinde în ele definiția precisă și clară a cazurilor concrete.

În Rusia sovietică desfrâu sexual, demoralizarea, depravarea socială nu are margini, bigamia, poli-gamia, poliandria nu sunt sancționate și cauze de pedeapsă. Familia e ceva fictiv, facultativ, iar incestul la ordinea zilei, libertatea individuală și drepturile cetățenești, publice, sunt iluzorii; produsul muncii confiscat, presa liberă, inexistentă; drepturile politice necunoscute.

Impotriva sfintelor sărbători s'a pornit chiar din partea oficialităților și *sub augustul patronaj a înalților comisari sovietici*, prigoana cea mai desmățată, campania cea mai deșantată, cu interzicerea formală a cumpărării pomilor de Crăciun și a întreruperii muncii în sf. sărbători.

Toți profesorii, învățătorii, întreaga instituție a învățământului este subordonată și pusă în slujba

acestor descreerați monstruoși, pentru *pervertirea spiritului religios* și a crezului creștin, cu intenția de a face o educație masselor adânci a poporului, absolut în spiritul pronunțat *ateist*.

Toată poliția, autoritățile, întregul aparat al statului este întrebuințat și dispus să dea cel mai eficace concurs organizării unor mari și întinse serbări ateiste.

Furtuna, vijelia se menține... crește revolta... disperarea populației rurale crescândă... *se întinde*, în-deasă, amenințătoare, ca un fluviu afățat, ca o mare furtunoasă, gata a înghiți și zdrobi tot și toate...

Numai dărâmături, pârjol, resturi, sate devastate, orașe prădate, vaiete de copii, fete necinstite și femei nenorocite, plângerile desnădăjduiților, urletele înfometaiților și răcnetul muribunzilor, toți robii, slavii, învinșii neputinței lor... iar o țară, un imperiu pe marginea peirei... când o ceată de îndrăzneți și demagogi temerari, comisarii poporului rusesc, în palate somptuoase, săli feerice, în luxul cel mai rafinat învârtesc cu meșteșugite vorbe și măestre apdăcături capul, imaginea, rațiunea poporului sfânt... ca un nor de ciori și corbi, sburând și croncănind deasupra leșurilor, hoiturilor, oaselor putrezite, înălbite a naufragiaților, potopiților unui *regim de încercare, experimentare socială*.

Aceștia sunt stavila lumii rusești, ce-și infipseră grozăvia, *nelegiuirea mișelească în inima poporului* — ce stâlpul țării e, setos de dreptate, muncă, legalitate, — *ca niște fiare sălbatice*, înfometate, înroșind cu sânge loc și pământ...

Dar acestea *poteci de pământ*, colorate cu movile și presărate cu mormânturi, — precum furtuna liniște, — vor aduce și răsări din tulpina bătrână și astăzi putredă a poporului rusesc, mlădițe noi, vlstare tinere, viguroase, *vestitoarele resurecțiunii a zilei de mâine...* capabile a produce o înviorare, reînșănătoșare, o reabilitare istorică, demnă, a imperiului rusesc mult încercat.

Pățania submarinului german „U 13“

Războiul submarin executat pe coastele Franței a fost din cel mai îndârjit și cel mai înverșunat; *ri-goarea blocusului interaliat* nici nu se poate asemăna cu vânătoarea după pradă a submarinelor germane, când ca pirății se arunceau și *torpilau fără avertisment*, atâtea sute de nave, vapoare comerciale, *fără a ținea socoteală de pavilionul sub care navigau*.

Un adevărat „cimitir al vapoarelor“ zace în fundul Mării Mediterane, unde se odihnesc mii și mii de suflete și sute de nave, chiar neutre. Datorită însă patriotismului, avântului și îndemânării comandanților bazei anti-submarine aliate, cât și vitejiei, disciplinei marinarilor, s'a ajuns de a putea fi în mo-

dul cel mai riguros supravegheate toate drumurile maritime cu ajutorul distrugătoarelor și avioanelor. *vaselor-curse*, așa că, erau foarte rari ocaziile când un submarin german putea scăpa.

Submarinele germane după plecarea lor dela Zeebrugge și Ostende, părăsindu-și bazele apucau la largul mărilor drumurile maritime, în așteptarea ocaziei și pândirea trecerii năvilor, vapoarelor comerciale și de războiu aliate, sau chiar neutre, pe cari torpilându-le le devastau și cufundau. Aceste submarine germane îndepărtându-se tot mai burt de bazele lor de plecare și înaintând tot mai adânc în largul mărilor, pentru a întreprinde pirateria cea mai condamnată, aveau neapărată nevoie de baze noi de aprovizionare, pentru alimentare, combustibil, ulei petrol, benzină, armament și torpile, baze ce trebuiau a rămânea necunoscute aliaților, pentru a nu fi distruse, în care caz nici submarinele germane nu mai puteau acționa în largul mărilor din lipsă de material, combustibil, alimente, când ar fi fost nevoite a se retrage către bazele lor de plecare și a-și extinde operațiile lor numai în jurul bazelor cari le aveau.

Din acest motiv și pentru a putea împiedeca cu desăvârșire transportarea — pe seama aliaților — de alimente, munițiuni, armament, au hotărât germanii crearea de baze, de aprovizionare a submarinelor, pe toate punctele continentului, baze foarte bine ascunse, camuflete excelent și de care se serveau de minune submarinele aflate în vânătoare de pradă aliată...

Se înțelege că *puterile aliate* căutau cu orice pret descoperirea și *distrugerea* acestor baze de aprovizionare clandestină a submarinelor germane, iarăși pe de altă parte și vasele germane încurajate de *execul permanent al aliaților* și alimentați fiind în permanență de bazele de aprovizionare, îndrăzneau tot mai mult să iasă și navigheze la distanțe mari, departe de țara lor. Așa am găsit submarine germane operând în întinsurile tuturor mărilor, la mari depărtări de țara lor și nereîntorcându-se pe la bazele lor de plecare decât la intervaluri mari de timp.

Vom arăta acum — după Lucieto — cum un submarin german aflat în vânătoare de pradă și după multe succese recoltate, și-a găsit sfârșitul... binemeritat; avea baza de aprovizionare în apropiere de Cattaro, care însă nu era cunoscută aliaților și de unde alimentându-se încontinuu cu combustibil și material, a putut multă vreme să întreprindă cele mai îndrăznețe și temerare atacuri de piraterie maritimă, sistând orice fel de comunicație de transport maritim atât comercial cât și militar, aliat, pe Marea Mediterană și Adriatică.

Din acest motiv *cel mai șiret și abil agent francez*, primi însărcinarea delicată să debarce cu un submersibil italian în apropiere de Cattaro, în societatea a doi agenți muntenegreni, aflați în serviciul Fran-

ței, și să constate, cerceteze și descopere baza de aprovizionare a submarinului german. Era chiar în seara de Crăciun, când agentul francez sosise la Cattaro, unde trase la o cârciumă mizerabilă, loc de întâlnire a tot ceea ce orașul avea *mai periculos, ca hoți, pirăți, bandiți și spioni*. În această cârciumă însă patronul în schimbul unei *pungulițe de bani, aur*, îi dădea informația prețioasă cum niște mateloti îmbrăcați civil, dar cu aparență de militari și vorbind nemțește, veniseră la el pentru beuturi, zahăr și alimente, pentru a petrece seara de Crăciun pe uscat și cum negustorul acceptând, îi dădea o listă importantă de cumpărături și o sumă însemnată în coroane austriace. Primind această veste admirabilă agentul francez, care venise dela Paris tocmai pentru verificarea acestei informații și cunoscând că, submarinul german trebuie să-și fi aflat undeva pe aici prin apropiere baza de aprovizionare, s'a hotărât să acționeze energic și cu rezultat. Deci se puse la pândă în apropierea cârciumei, apărât de întunericul nopții, așteptând sosirea „matelotilor“ pentru a-și prelua comanda.

Era ora 10 seara... noaptea de Crăciun. Deodată pe la ora 11 noaptea apărură 4 indivizi, în stare de ebrietate, fredonând un cântec, o faimoasă arie din Faust și înaintând în direcția cârciumei. Agentul francez cu însoțitorii săi, gata pentru orice eventualitate, așteptară cu revolverele în mână. Imediat eșiră matelotii ducând cu ei o damijeană și alte multe pachete destul de voluminoase, îndreptându-și pașii către malul mării.

Urmăriți fiind din depărtare, după vre-o 5 km., ajunseră la țintă. Acum era principalul a se constata ce fel de vas aveau matelotii, *submarin, vedetă* sau *distrugător*? Nu întârziară a se fixa. Înaintând mai departe și trecând cu mare prudență prin linia santinelor, ce erau postate tot la câte 200 metri, reuși agentul francez să descopere un drum săpat într-o stâncă și perfect adăpostit. Apucând pe drum a ajuns în vârful unei stânci, de unde a putut admira un spectacol splendid, grandios, de o frumusețe pitorească.

Un submarin plutea în mijlocul unui golfuleț, pe puntea căruia făcea de pază o santinelă și un ofițer, iar pe uscat marinarii, ostași germani, cu ofițerii sărbătoreau seara de Crăciun, în apropierea unui pavilion german înfipt în pământ, în jurul unui mare foc.

Atât a fost de ajuns agentului francez pentru a însemna pe hartă locul unde se afla submarinul german, faima și spaima lumii comerciale maritime. După 2 ore de petrecere, germanii trecând pe puntea submarinului, începură iarăși a se sfătui și imediat câțiva dintre ei, cu o barcă înaintară înspre un colț întunecat al golfului, unde în fața unei grote dând la o parte stâncile, scoaseră un număr oarecare de bidoane cu benzină, petrol, alimente și 2 torpile.

Aici era locul și baza lor de aprovizionare.

După transportarea tuturor obiectelor la bord, submarinul german din nou alimentat, aprovizionat, se îndreptă majestos spre larg și după ce eși din stânci se dete la fund...

A doua zi agentul francez era deja în fața Amiralului comandant al bazei aliate, raportă rezultatul cercetărilor sale.

Chiar în seara zilei anului nou, submarinul ger-

man iarăși revenind în golfulețul lui, pentru a sărbători anul nou și pentru a se aproviziona din nou — după ce în răstimpul de o săptămână iarăși a mai scufundat câteva vase aliate — fu aruncat în aer din cauza unui câmp de mine...

În acelaș timp vase de războiu italiene și franceze apărute în fața golfului, distrugneau și bombardau grotă... baza de aprovizionare a submarinelor germane.

INCESTUL HABSBURGIC

O ODRASLĂ IMPERIALĂ DEGENERATĂ

Fatalitatea „Burgului”: Vetsera Maria.

Dela începutul istoriei evului mediu și până la desmembrarea și prăbușirea Imperiului Austro-Ungar a anului 1918, familia Habsburgică a jucat un rol important, decisiv în viața politică, militară a popoarelor, Statelor continentului nostru, înscriind cu litere de aur în cartea istoriei lumii trecutul cel mai glorios, de fapte mărețe, minunate, îngrămădind în Hofburgul Vienei, îmbrăcat întotdeauna în haină de sărbătoare, dragoste, tinerețe, frumusețe, cele mai mari tezauri, comori, cuceriri ale civilizației omenesci.

Faimoasa deviză a împăraților Habsburgici: „Dixite et Impera” n'a putut stăpâni masele popoarelor eterogene, decât numai în epocele turburi, când analfabetismul și întunericul trona atotputernic în conștiința și educația popoarelor subjugate, dar odată cu transformarea sufletească de după mare revoluție franceză din 1789, popoarele încătușate în lanțurile robiei și a mizeriei generale și în besna întunericului sufletului lor amortit, în o nouă conștiință a lor, a datoriei, răspunderii și dreptății cauzei lor sfinte și umane au început să-și scuture în clocote de murmur și avânt denădăjduit jugul impus prin forța pumnului, violenței și sforăriei diplomatice. Stăpânit acest vast imperiu de crize morale, sociale, crize de dreptate de ordine, de autoritate, nu si-a mai putut găsi un echilibru al unei sănătoase dezvoltări și ordine depline, necesare propășirii și conservării demnității, nimbului, existenței tronului Habsburgic.

Față de progresele și înăntarea marelor idei generoase a adevărului, binelului, ordinei și armoniei sociale, nici încercările cele mai disperate, eforturile cele mai desnălăjduite a tronului Habsburgic n'au putut opune stavili de durată, zăgazuri destul de rezistente. Nu putem închide ochii cu o intenționată și paternală indulgență asupra zilelor multe ale suferințelor sclaviei popoarelor imperiului, dar nu putem a nu menționa și zilele mari a le Împăraților glorioși de alungul secolelor, cât familia Habsburgică a dictat, dictatorial soarta și constelația popoarelor, Statelor continentului.

În ziua sinistă a prăbușirii imperiului s'a văzut numai în deplină lumină motivele adevărate a le decăderii și în timpurile noastre abia vom putea descifra trecutul acestei familii, ce ieri încă în sbor majestos, își înfiripa viitorul de mari speranțe, iar astăzi în dureroasele zile al exilului forțat își ispășesc greșelile, păcatele opresiunii lor criminale, a mentalității lor zăpăcite, a guvernării lor neputincioase. Unii dintre membrii familiei îi găsim inpotmoliți în marca negură a necunoștinței uitării, alții ascunși și cufundați în ceața caselor lor îndepărtate, înecându-și spiritul în infinit, fremântându-și creeri și istovindu-și puterile întru înțelegerea, perceperea și pătrunderea destinului omenesc, regesc, a deșertăciunii lucrurilor, oamenilor și gloriei pământești. ..

Iar alții acuma, cronicarii timpurilor noastre, vor săpa în bronz și scrie cu litere mari neperitoare, pentru veacuri și popoare, sbuciumările, grozăviile, patimile uneii familii imperiale, ce a dispărut dela suprafața existenței familiilor... încoronate.

Astăzi sunt glasuri cari se roagă, implorări, care amenință, nemulțumiri cari se revarsă brațe cari se agită, pretinzând și cerșind puterilor Cerești răsplata, pedeapsa... Habsburgilor.

Astăzi acești idoli regești sunt părăsiți, răsturnați, frânți și neînțeleși, idoli de lemn, piatră, când negustorii mercenari ai scrisului omenesc aștern la picioarele opiniei publice mondiale icoana adevărată, tabloul fidel a trecutului lor, ființei, existenței viețuirii lor, fără nici o rezervă și considerație binevoitoare. Eri, alaltăeri încă acești cronicari — ce astăzi numai adevărul pur îl trîmbează și relatează, ar fi fost huiduiți ca leproșii și persecutați ca dușmanii, dacă ar fi îndrăznit și cărtit să desemneze în culorile adevărate viața și trecutul familiei auguste Habsburgice. Iată astăzi de ce scrutatorii arhivelor, corespondenței familiei Imperiale — ca hienele ce simt de departe puțtoarea hoitului, ca și corbul ce croncăne mereu simistru și supărător, ca sălbătăciunea și fiarele ce urlă între munți și pădurile seculare răsbunare și foamea

— se aruncă furios și dau năvală, scoțând la iveală putreziciunea, corupția, decăderea, demoralizarea altarului, templului măreției trecutului familiei Habsburgice.

După jumătatea secolului al XIX-lea soartea Franței a fost dirijată, deși de după culise, de un bancher renumit și atotputernic Jacques Laffitte, care a jucat diferite roluri în viața politică, internă a Franței, sub Napoleon ca și confindentul lui, mai târziu ca finanțatorul revoluției din Iunie, iar sub Ludovic Filip, ca ministru de finanțe, când ca prim-ministru, când ca președintele Camerei Deputaților.

În serviciul Băncii de sub conducerea acestui Laffitte a fost și un funcționar modest, mititel, venit de pe insula grecească Chios. Soartea, norocul, sângele acestui funcționar s'a altoit adânc și fatal în soartea familiei Habsburgice; se numea Baltazzi, un adevărat selfmademan; cu bagajul de cunoștințe și experiențe culese s'a retras în Smirna, mai pe urmă în Constantinopol, unde datorită prezenței, ținutei sale princiare ia reușit a se strecura și câștiga încrederea deplină a mai multor înalți demnitari turci, în urmă chiar și a Sultanului. A făcut o avere fabuloasă, circa de 25—30 milioane floreni. În urma legăturilor sale financiare și diplomatice și cu ajutorul baronului Hirsch, a isbutit Baltazzi, să-și creieze unele legături și în cercurile Vieneze, așa că descendenții lui 4 băieți, cu numele de: Alexandru, Aristide, Henrich și Hector, au jucat un rol important în societatea orașului Imperial, iar fetele Eveline, căsătorită după contele de Stockau Gheorghe, Maria Virginia, căsătorită după contele de Saint-Julien și Elena, care a jucat cel mai important rol în istoria familiei Habsburgice și care s'a cunoscut în îndepărtatul Orient cu un înalt diplomat Austriac, baronul Vetsera. Acest baron a servit în Darmstadt, chiar și în București, înainte de a fi primit împărțirea de serviciu la legatia din Constantinopol.

Aici a făcut cunoștința fetei Baltazzi, pe care în curând a și luat-o în căsătorie, primind cu ea o avere, zestre enormă; această baronesă Vetsera Elena, de un temperament sangvinic, ușuratică, frivolă a cauzat soțului ei multe zile de amar, separându-se chiar în mai multe rânduri, unul de celalalt. Fama, după datele L. Magazin, putem spune cum se lansau vestile cele mai fantastice și colportau știrile cele mai de necrezut, cum această baronesă în tinerețea ei, cu primele sale călătorii și petreceri din Viena, ar fi fost chiar în prea bune relații... de apropiere cu Francisc Iosif și din această dragoste vinovată ar fi născut faimoasa sa fată Mary, așa că legenda tragediei din Mayerling, a luat proporții nebănuite în fantazia exaltată a celor doritori de senzații, clevetiri, prin faptul încestului ce ar subzista și ar fi fost la baza dragostei lui Rudolf, principele moștenitor a Imperiului Austro-Maghiar, fată de contesa Mary Vetsera.

Iată deci pe această tânără mlădiță din arborele

Vetsera-Baltazzi, descoperită ca o ramură augustă imperială...

Dar chiar un fapt mai senzational, mai curios se colporta prin cercurile înalte ale lumii de atunci, anume că moștenitorul de tron Rudolf, ar fi fost novicele și inițiat în tainele dragostei, amorului pasiune... în brațele parfumate a baronesei Elena Vetsera.

Iată deci ironia sortii și bătaia de joc cea mai sinistă când tată și fiu, mamă și fată încolăciți în aceleași mreje, în aceiaș rostogolire amoroasă, a păcatului strămoșesc... între ei înșiși...

Deși nu par a corespunde adevărului aceste legende, totuși sunt semnificative, întrucât ne arată un tablou dintre cele mai vii și colorate a celui mediu corupt, misterios și putred de demoralizarea și depravarea societății Vienei secolului al XIX-lea și care a trebuit să conducă și culmineze inevitabil, în tragedia și catastrofa regretabilă dela Mayerling, care catastrofă, după părerea unui istoric distins, a fost etapa primă și cea mai importantă a desmembrării și prăbușirii imperiului de sub sceptrul familiei Habsburgice.

Vetsera Elena a avut 2 fete și 2 băieți; și a stabilit definitiv domiciliul în Viena la anul 1888.

Eroina întâmplării grosnice, însă mărețe, asemenea unei legende, este baronesa Maria Vetsera, născută la data de 19 Martie 1871; o fetiță sentimentală, foarte sensibilă am putea zice isterică, cu veleități literare și artistice, cetea încontinuu, mare auz muzical și nervoasă din cale afară. Era cuprinsă de superstiții, foarte bigotă; o frumusețe răpitoare, irezistibilă, așa că, chiar înainte de a fi fost introdusă în societatea înaltă Vieneză, a prins în mrejele ei și vraja ei o mulțime de adoratori, ca principele Otto, tatăl fostului Rege Carol al IV-lea al Ungariei, pe principele Mihai Braganza, fiul Regelui Mihai I-ul al Portugaliei și care era unchiul reginei Zitta; acest principe Braganza a fost chiar candidatul-logodnic al baronesei Mary.

Mary însă datorită sugestiei și intricărilor contesei Larisch Maria, a căzut jertfă. Soția contelui Larisch-Moenich, născută Wallersee Maria, a fost o odraslă de sânge princiar: tatăl ei a fost principele Ludovic din Bavaria, fratele reginei Elisabeta, care în anul 1859 a încheiat o căsătorie cu artista Mendel Henriette; după contractarea căsătoriei artista primi titlul de baronesă Wallersee și unica ei fată și copil, Maria, s'a născut deja în Augshurg, ca baronesă de Wallersee.

Iată fata unei artiste de religie mozaică, înrudită de aproape cu vițe regesti; avea ca mătușă pe Împărăteasa Austriei și Regina Ungariei Elisabeta, altă mătușă pe Regina din Neapol, etc. Tatăl Mariei, principele Ludovic și-a păstrat vechiul obicei și pasiune de vânatoare după fustele artistelor, căsătorindu-se chiar la o vârstă înaintată cu halerina Barth Antonia, de 20 ani.

O viață agitată de aventuri galante a dus și baronesa Wallersee Maria, crescută într'un mediu viciat,

rafinat, corupt; nu vom urmări romanul vieții acestei baroneze numai întru atât, cât a avut rol hotărîtor și contributiv în legătură cu tragedia dela Mayerling, la desmembrarea și prăbușirea monarhiei Austro-Ungare.

Impărăteasa Elisabeta și-a îndrăgit nepoata, care nu avea decât cu câțva ani mai puțin, decât principele moștenitor Rudolf; în anii următori chiar se plânse Rudolf prin scrisorile sale adresate Regelui Bavariei, Leopold, de legătura, dragostea și înțelegerea produsă între Impărăteasa Elisabeta și baronesa Maria și care era de așa natură, de nici când n'o puteai găsi pe Impărăteasa singură, pentru o înțelegere mai confidențială, mai familiară. Așa se explică de ce a încolțit în adâncul inimei baronesei Maria, dorința nu mai mică, decât de a deveni soția lui Rudolf și prin el Impărăteasă și Regină, ea fata unei artiste Mendel.

Bănuind însă Impărăteasa Elisabeta complotul și ițele — ce se țeseau în taină cu atâta artă în jurul ușuratecului Rudolf, care altfel se și complăcea în... „antrenamentul de măritiș“ al fetei — a și hotărît, dispus, aranjat și condus noua mireasă la noul ei lăcaș, cămin conjugal, căsătorindu-o cu contele de Larisch, care era de vîrstă cam înaintată; în toamna anului 1877 a avut loc căsătoria, iar contele a rămas bun bucuros chiar și de pe urma... „primei deziluzii“ a miresei sale. Avură mai mulți copii, dar mai târziu în anul 1896 a divorțat și Maria s'a căsătorit din nou cu un cântăreț dela Operă cu numele de Bruck. Puțin în urmă de întîmplarea tragediei dela Mayerling a fost expulzată din Viena, iar un fiu al ei s'a sinucis din cauza atacurilor la cari a fost expusă mama lui; în vîrsta de 66 ani s' a căsătorit pentru a treia oară cu un farmer bogat din America cu numele de Meyers; în urmă a emigrat în Australia, Melbourne.

O femeie neastîmpărată, nemulțumită cu ea însuși, toată viața i-a fost un sbucium, a trăit în luxul cel mai rafinat și costisitor și dacă putem crede afirmațiilor contelui Adalbert Sternberg, atunci a avut de furcă în permanență cu creditorii ei; a și crezut că Rudolf dacă cel puțin nu a luat-o în căsătorie, îi va achita datoriile, drept răsplată a... „pagubei ideale“, cât și în urma serviciilor ce a știut să prestea ca confidenta secretelor politice a lui Rudolf și de pe altă parte pentru faptul că, a pregătit terenul de apropiere între el și contesa Mary Vetsera. Această o dovedește și acuza ce a ridicat mama contesei Mary în fața împăratului, contra contesei Larisch, după catastrofa dela Mayerling.

Cunoscând acum toate figurile ce un rol oarecare au jucat în jurul misterioasei catastrofe dela Mayerling, acum mai rămâne să ne ocupăm și de Rudolf, principele moștenitor al Monarhiei Austro-Ungare. Rudolf este fructul, descendentul unei căsătorii de veri primari, întrucît mama lui Francisc Iosif și mama Elisabetei erau surori; sângele din vinele lui Rudolf și altfel a fost slăbit căci tot din acel sânge stricat a răsărit regii bavarezi, degenerați; chiar și împărăteasa

Elisabeta după moartea fiului său a fost foarte disperată și nenorocită și se plîngea, căindu-și originea sa de viță Wittelsbachiană, în care vedea cauza și motivul tragiceii sfârșiri a fiului său.

Tatăl lui Francisc Iosif, deci moșul lui Rudolf, Francisc Carol, a fost atît de slab de memoria, că de altfel chiar soția sa marea piincipesă Susana, nu și-a găsit augustinul soț de capabil și apt pentru conducerea Monarhiei, iar fratele lui Francisc Carol, Ferdinand a fost deadreptul epileptic și interesant că, și acești doi frați s'au născut din o căsătorie de veri, a Împăratului Francisc II cu Maria Terezia marea piincipesă și culmea este că, și acești doi atît Împăratul Francisc al II-lea cât și marea piincipesă Maria Terezia, s'au născut tot din căsătorii de veri...

E de închipuit, cum aceste căsătorii de veri primari — din generație în generație, prin încestul sîngelui — ce efecte de degenerare fizică, morală, intelectuală produceau în urmași, în descendenții augustinii cu „sânge vînat“; o grozăvie, dacă nu o nesocotință criminală. Noroc că în decursul vremurilor în arborele geneologic al familiei Imperiale, soarta a strecurat și plantat... altoi, mlădițe și rămurele... mai tinere, robuste, mai trainice, străine, reconfortând trunchiul... Habsburgic.

Deși i s'a dat o educație aleasă, creștere religioasă, principelui moștenitor Rudolf și îngrijit de toate loviturile vieții, ferit de toate tentațiile ispitei, patimilor omenești, nu s'a putut împiedeca în mersul ei vertiginos natura... germenii degenării, decăderii îi sugau vloga, toceau conștiința și istoveau fizicul, viața rătăcită... găsindu-și în ultimii ani ai vieții, mîngăierea, adormirea conștiinței în narcotice... alcool, morfină, femei; pas de pas îl pîndea și incolțea umbra... viciului, abuzului păcatelor strămoșilor lui...

Viața și-a trăit-o intensiv, uzând și abuzând de toate farmecele beției amoroase, fără calcul și măsură, așa fel că, urmele, consecințele s'au și găsit în creierul... capului său, de profesorii medici ce au făcut autopsia, după tragedia dela Mayerling. Chiar procesul verbal încheiat cu această ocazie, menționează acest fapt, așa că părinții lui în această nenorocire puteau avea și liniștea sufletească, că trăind Rudolf, poate ar fi fost expus absolut unei mai mari încercări și lovituri a vieții...

Soarta i-ar fi hărăzit — cum spunea și baronul Wiederhofer, medic, profesor, medicului de casă al familiei Imperiale, cavalerului Keerzl, — o încercare mai nemiloasă, o suferință mai necrutătoare, întrucît puterea distructivă a paraliziei în creierul lui Rudolf, a fost într'un stadiu așa de înaintat, că și așa în decursul unui an, ar fi trebuit să izbucnească... nebunia.

(Va urma).

Din lumea criminalilor

Cum a fost arestat spărgătorul internațional Fr. Somogyi și soții.

de A. DRĂGHICIU
director de Poliție.

Intr'o zi după masă în luna Iunie 1929 am fost chemat la telefon de Oficiul Postul Uioara. Spre marea mea mirare, de acolo vorbea chiar dl Chestor a poliției Cluj *Simion Hațieganu*, care mi-a dat ordin să caut în Biroul evidenței penale, dacă se află indus un individ cu numele Lenard Desideriu, deoarece la acel oficiu s'a spart cassa de fier, furându-se conținutul, 60.000 lei, iar la fața locului a rămas un prospect de note muzicale pe care era scris Lenard Desideriu și care hârtie era streină în biroul oficiului.

Imediat am cercetat, însă numele cerut nu l-am aflat în evidențele penale. Am primit ordin în schimb, tot atunci, dela dl Chestor, să iau cazul în cercetare și în Cluj, întrucât Dsa aflându-se întâmplător la Băile Uioara, i s'a cerut concursul pentru descoperirea răufăcătorilor.

Tot atunci dl Chestor a luat măsuri, ca să aducă la Cluj lucrurile rămase la fața locului, — pentru mai de o mare importanță, de a fi studiate. În ziua următoare am și început investigațiile pentru identificarea autorilor, căutând în acelaș timp și după Lenard Desideriu. Toate încercările, însă, au rămas fără rezultat.

În ziua de 16 Oct. 1929, îmi zbârnăie telefonul, și la aparat era șeful Postului de Jandarmi Uioara, Plutonierul *Cismașiu*, care mă roagă să-i trimit doi agenți și dosarul cu cercetările făcute de noi în Cluj, pentru că dânsul are arestat un individ cu numele Lenard Desideriu, de 2 zile, care deși nu vrea să declare nimic, îl bănuiește, a nu fi străin de spargerea făcună la Oficiul de acolo.

Agentii dela Cluj încep cercetările.

Cu primul tren am expediat la Uioara pe detectivul *Gavrila Naghi* și agentul *Ioan Rotariu*, dându-le în prealabil instrucțiuni la cercetarea cazului, ținându-mă în curent cu ceea ce vor găsi. Încă în seara acelei zilei, detectivul *Naghi* îmi raportează, că Lenard Desideriu a recunoscut, că scrisoarea de pe prospectul aflat, este scrisă de el.

Cum s'a ajuns la aceasta mărturisire?

Agentii noștri foarte precauți, după ce au stat de

vorbă cu Lenard, l-au pus pe acela să-și scrie numele pe o hârtie, fără să bănuiască ceva, că pentru ce i se cere aceasta.

Confruntându-se celea două scrieri, nu mai era nevoie de un expert grafolog, era evident, că scrisul este de una și aceeași mână.

După ce i s'a arătat și hârtia, prospectul de note muzicale — întrucât să se știe că Lenard Desideriu era un violinist foarte bun, chiar pasionat — a început să bolborosească, terminând prin a recunoaște că da, a lui este scrisoarea, ba chiar și hârtia și că și el a comis spargerea la Oficiul postal.

Lenard Desideriu

Cine este Desideriu Lenard.

Este caracteristic și mă opresc puțin la Lenard. E băiat de 21 ani, statura înaltă, bine făcută, a absolvat 5 cl. liceale, de profesiune mecanic-șofer, născut și domiciliat în orașul Turda, îi face impresia unui băiat crescut bine, inteligent. Agentii noștri au depus mari eforturi până ce au putut descoperi banda toată, deoarece Lenard tăgăduia fanatic, că ar avea complici. Luase toată afacerea asupra sa. S'a

recurs la un truc. Agenții au intrat în vorbă cu el, punând chestiunea la discuție, că în caz de vor afla banii îi vor da drumul și lui. Aceasta Lenard ar fi acceptat-o, însă banii nu erau la el, ci la șeful bandeii, Somogyi. Nu putea ajunge în posesia banilor, decât prin Somogyi, de care aveau toți o teamă. Crezând în cuvintele agenților, le-a declarat că banii se află la Somogyi Francisc și care locuiește în Turda, numindu-le chiar strada și numărul casei.

Agenții îmi raportează ce au constatat, și ce să facă mai departe, întrucât trebuiau să treacă în alt județ. Le-am dat ordin să plece imediat la Turda, unde luând contact cu autoritățile locale, să opereze

Somogyi Francisc

la arestarea lui Somogyi și a eventualilor complici, cari ar mai fi și să perchezitioneze cu mare grije casa lui Somogyi.

Arestarea lui Somogyi.

Agenții acceptând, la aparență, dorința lui Lenard, i-au spus acestuia, că primul cuvânt ce-i spune lui Somogyi să fie, să le deie banii lor, că atunci vor fi nesupărați. Ajunși la Turda, Lenard a făcut întocmai și de mirare, Somogyi s'a executat, declarând însă, că banii nu-i are le el, că i-a ascuns între niște pietri, pe malul Arieșului, la 2 km. de Turda, cu 2 zile înainte, când luase cunoștință de arestarea lui Lenard în Uioara. Însă va merge cu agenții și va indica ascunzișul, întrucât aceștia îi vor da drumul. Aici s'a comis o mică greșală, care putea să zădărnicească bunul rezultat, pentru că agenții l-au luat pe Somogyi, l-au dus la Poliția Turda și de acolo cu funcționarul de serviciu Udrea, au plecat pe malul Arieșului în căutarea banilor, lăsând casa unde locuia Somogyi, fără supraveghere; se putea ușor să fie induși în eroare, că banii să nu fie pe malul Arieșului, ci acasă și cum ei făcuseră numai o mică

perchiziție la locuința lui, careva din ai lui putea ușor să ascundă banii, să nu se mai afle. Norocul însă, — care, e cel mai bun detectiv, — a fost de partea agenților, pentru că Somogyi și Lenard încă sperau că vor fi lăsați liberi. Ajunși la locul indicat sub niște lălovani, de fapt s'a găsit un sac, care conținea 80.000 lei numerar, o carte de depunere despre 30.000 lei și vre-o 30 bucăți chei false și potrivite. Ajunși în posesiunea corpurilor delictive, agenții i-au declarat arestați, ducându-i la Poliția Turda, unde s'au numerat banii în asistența dlui diriginte al oficiului P. T. T. Uioara și plutonierul Cismașiu.

Lenard, văzându-se arestat, a început a plânge. Este chiar de înțeles, pentru că el nu se gândise nici când, că pot avea vre-o consecință faptele lui, ci să gândească numai la aceea, că vor fura bani și mergând la Monte-Carlo și Niza, vor trăi ca niște bancheri. Așa i-a sugerat lui Somogyi, înainte de a se apuca de furturi.

Încep recunoașterile....

De tot altă fire are Somogyi. Văzându-se arestat și dovedit, a divulgat și pe ceilalți complici, zicând că nici unul nu trebuie să rămână liber, dacă el a căzut pe mâinile poliției.

A. și numit pe al treilea complice, Thurzai Francisc, tot din Turda, indicând strada și numărul casei, care încă a fost arestat în acea noapte în fața casei părintești, pe când se reîntorcea dela un res-

Aflarea sacului de agenții Clujului cu corpurile delictului pe malul Arieșului.

taurant, unde intrase venind dela cinematograful.

A numit Somogyi și pe al patrulea complice, pe Gaspar Ioan, agent de urmărire la Percepția Uioara și la care Lenard era angajat șofer.

Iată-l pe Somogyi, spărgător notoric, de o fire răsbunătoare, pe care agenții noștri au știut-o bine exploatată în interesul bunului rezultat al urmăririi. Arestații, toți trei, cu două automobile au fost duși la Uioara, îngrijindu-se ca să nu poată comunica unul cu altul. Aici imediat a fost arestat și Gaspar. la locuința sa, dimineața pe la orele 6, când își dormea somnul cel mai dulce.

Spargerile din Ardeal.

În dimineața viitoare primesc raportul agenților la telefon, raportându-mi-se că cei arestați au terminat prin a recunoaște, că ei au spart le oficiul P. T. T. Uioara în luna Iunie, la oficiul P. T. T. Sighet în luna Iulie, de unde au dus 400.000 lei numerar și pentru atât timbre postale, precum și cassa de fer a comunei Fărău, județul Alba, de unde au dus 200.000 lei, fapt întâmplat în noaptea de 8—9 Octomvrie 1929.

Asemenea se bănuiește Somogyi, a fi autorul unei crime de omor, întrucât al cincilea membru al bandeii, Konț Iosif, de fel din Turda, în luna Iunie 1929 a dispărut în mod misterios.

După aceasta am comunicat agenților, că întrucât nu mai e nevoie de ei în Uioara, luând o dovadă dela Șeful Postului de Jandarmi, să se reînapoeze la Cluj.

Astfel banda întreagă arestată, fiind dovedită, ca având la activul ei 3 spargerii mari, a fost înaintată în ziua următoare la Parchetul de Alba.

La rândul meu și eu am căutat în evidențele penale ce le avem, și spre marea mea mirare, îl găsesc pe Somogyi Fedor, Ferenc, ca urmărit de Comisariatul Poliției Mukceva (Cehoslovacia) și arătând fotografia lui agenților, cari l-a arestat, îl recunosc a fi identic cu cel arestat de ei în Turda.

Poliția cehoslovacă îl urmărea cu ordonanță de urmărire din anul 1926, pentru furt prin spargere, comis de el în anul 1924, luna Noemvrie, la filiala Băncii Dunajska, banca din Berehova, de unde a dus 350.000 cor. cehoslovace, pe când era agent la poliția din acela oraș.

(Va urma).

Descoperirea senzațională a tripourilor clandestine din Berlin

Intr'un club elegant din centrul orașului Berlin, acum câteva zile, noaptea au descins autoritățile polițienesti, pentru întreprinderea unei razii, având bănuiala și convingerea fermă, că în sălile spațioase, ferice luminate a clubului, se joacă *roulet* și jocuri de hazard.

Nu orice persoană putea intra ușor în club, decât numai după multe recomandări, prezentări, după multe formalități de rigoare și garanții ale celorlalți membri

Clubul avea câteva sute de membri înscriși, iar frecventarea era așa de mare, de conducerea clubului s'a văzut nevoită a închiria noi încăperi, alte săli mai spațioase, mai elegante.

Deși încercară *detectivi* dibaci, agenți șireți, toate căile și modalitățile de a se strecura printre membrii clubului, nu puteau reuși din cauza șireteniei rafinate a conducătorilor clubului.

Poliția berlineză deși nutrea de mult bănuiala, n'a găsit potrivit, actuală, intervenția mult timp, însă în urma unei informații și descoperiri făcute, s'a deplasat; rezultatul a fost că a găsit o lume imensă în localul clubului, dar citind reviste, ziare politice, jucând biliard, domino și joc autorizat, neha-zard, de cărți.

Se înțelege, mare stupefacție, uimire în rândul polițiștilor, și ce să vezi? o adevărată furtună de protestări, indignare în mijlocul membrilor clubului, dar prea a părut suspectă și provocatoare, detectivilor, toată comportarea membrilor clubului.

Poliția s'a retras, se înțelege, cerând scuze, însă hotărâtă a acționa din nou cu mai mult tact și prudență mai mare: ținând deci sub o pază severă localul clubului, după câteva zile un detectiv observă că înspre seară se transportă pentru nouile localuri

închiriate, obiecte de mobilă de o construcție foarte ciudată, mobilier de dimensiune din cale afară de mare.

Mărindu-se bănuiala, se face o nouă rază, cu multă prevedere și precauție, prin surprindere, cu un rezultat strălucit.

Prima dată toți agenții intră pe toate ușile și porțile dintr'odată, punnd tot personalul clubului în imposibilitate de-a mai încerca ceva sau a da semne de alarmă: apărând pe urmă în săli, găsesc pe toți musafirii în toiul jocului de *roulet* cu sume fantastice, într'un nor de fum, greu, apăsător, asfixiant; toți jucătorii supraîncordați, foarte atenți la desfășurarea și rostogolirea, schimbarea norocului... capricios; femei sulemenite, în rochii supradecoltate, de-o eleganță strălucitoare, supraîncărcate cu bijuterii orbitoare, când deodată străfulgeră această liniște și tăcere mormântală, glasul puternic al șefului grupei de detectivi, că: „Sus mâinile, nici o mișcare, în numele....!“

Ce să fi văzut, ca figuri pocite, tâmpite de spaimă, frică... țipete ușoare, istericale de femei, dar nici... un protest, indignare.

A urmat deținerea tuturor jucătorilor, patronilor, confiscarea banilor, iar dresarea actelor cuvenite s'a făcut deja în localul poliției, după încheierea actelor toți deținuții, în număr de 80—100, au fost puși pe picior de libertate, iar actele înaintate celor în drept.

Acum să vedem care a fost cauza surprinderii cu ocazia raziei a doua și care e motivul pentru care organele polițienesti n'au putut descoperi nimic la întâia rază.

S'a constatat, că obiectele de mobilă din interiorul sălilor, toate adevărate colosuri, au fost montate în

interiorul lor cu mese de joc potrivite pentru roulet, iar o sonerie a fost condusă dela diverse puncte, dela ușier, portar etc. și cu toate firele concentrate în sălile de joc, când puse în mișcare producând un zbârnăit discret, vesteau alarma, sosirea poliției nepoftite.

Iată pentru care motiv a găsit *suficient* timp în-

totdeauna, personalul clubului aflător în sala de joc, de a produce închiderea și dispariția meselor de joc cu tot ce era pe ele în interiorul obiectelor de mobilă, ce închisă figurau, par'că ar fi obiecte de lux, ornament, iar jucătorii de a se așeza la alte mese dinainte pregătite cu reviste, ziare.

„FII CODRULUI“ BANDA HARALAMBIE NICULIȚĂ

Cât de curios e construită viața. Cum lucruri de nimica câte odată îți redeșteaptă amintirile, colorând din nou chipurile trecutului șterse cu timpul. Pare că într'un caleidoscop feeric trec înaintea ta figurile, tablourile, revezi și re trăești din nou viața de mult uitată. Așa a fost și astăzi. Imi trebuia o carte. Scotocind în ladă am dat de o crenguță, de brad uscat. Priviam curios. Crenguța ruptă din curtea lui Haralambie Niculiță și deodată sub năvala amintirilor am revăzut tablourile trecutului.

Haralambie Niculiță, cine n'a auzit acest nume, acum trei ani, cine n'a citit emoționantele descrieri ale ziarelor, despre peripețiile și loviturile date de acest pănaș al codrilor munților Carpați. Cu câtă repezeală uimitoare acest nume a trecut dela hotar la hotar și în imaginația poporului de jos a crescut, crescut mereu, dându-i chipul a unui haiduc din povești, haiducul din trecut apărător și bine făcător pentru cei de jos. Nu știu de ce, dar întotdeauna eram așa de pasionat când auziam de bandiții codrului. Vedeam în ei ceva cu totul deosebit. Ceva cei deosebește cu desăvârșire de bandiții orașelor. Natura cu farmecele ei divine par'că îi dă un alt aspect, îi formează o altă mentalitate, îi face mai romantici forțându-i la gestul de cavalermism așa puțin obișnuit la bandiții orașelor. Orașele cu puterea lor distrugătoare scot la iveală tipuri „Lombrozieni“, tipuri de bandiți feroce, bandiți sadici care ucid numai și numai pentru plăcere bestială de a omorî. Ce diferență între unii și alții. Țăranul nostru este foarte romantic și predispus să creeze din bandiții codrului eroii populari. Cine dintre noi n'a auzit cu câtă evlavie să cântă în popor cântecele formate în amintirea haiducilor din trecut. Cântecele duioase și pline de farmec al timpurilor de mult uitate.

Așa a fost și cu banda Niculiță. Toate ziarele trâmbeau despre isprăvile ei. Țăranii în surdină îi ridicau la nivelul unor eroi iar ziarele din străinătate susțineau cu îndârjire că în România nu este sigur nimeni nici pe viață, nici pe avut, din cauza prea multor bandiți.

Eram pe atunci la Compania Jandarmi Iași. Nu mai puteam să rămân nepăsător văzând eforturile zadarnice jandarmilor însărcinați cu capturarea bandei. A trecut un timp destul de lung, iar bande Ni-

culiță par'că protejată de puteri necunoscute, dădeau lovitură după lovitură cu îndrăzneală uimitoare.

Numai puteam răbda această situație, simțiam în mine dorința nespusă să plec în munți, să-i caut cu toată pasiunea a unui om dornic de senzații puternice. Senzații și emoție care nu au pereche în lume: „Vânat la oameni“. Să știi că urmărești o ființă omească, periculoasă și înarmată. Să citești gândurile și intențiile, să-i pătrunzi în suflet și s'o vezi înaintea ta, sfidătoare de moarte și aducătoare ei. S'o vezi și s'o cucerești, aceasta este cel mai mare farmec. Farmec de a reda populației liniștea și nopții odihnă.

Aceasta m-a făcut să cer dlui Comandant al Brigăzii de Jandarmi din Iași să-mi permită să plec în urmărirea lor, care cu bucurie a dat consimțământul său.

Mi-am ales numai 5 Jandarmi de încredere, i-am îmbrăcat în haine civile, i-am înarmat cu pistole automate „Steir“, iar în ziua de 19 August 1926 am plecat din Iași la Vatra Dornei spre a merge în comuna Șarul Dornei, locul natal a lui Haralambie Niculiță. În preajma sosirii la Vatra Dornei au auzit vorbind în tren toată lumea, că chiar în această zi dimineată Haralambie Niculiță cu banda a oprit câteva automobile la Cârlibaba, după ce a jefuit călătorii, sau urcat cu toată banda sa într'un automobil și în disprețul patrulilor și posturilor de jandarmi cu îndrăzneală uimitoare a plecat la Vatra Dornei, dar în marginea orașului s'a dat jos și a intrat în pădure și că nu a uitat să plătească șoferului câteva mii lei.

Eram foarte bucuros auzind vestea. Aceasta înseamnă că banda lui Niculiță era în apropiere și nu s'a depărtat de locul lor natal. Ia început planul meu era foarte simplu. Am plecat imediat cu un automobil la Cernăuți la prefectura poliției ca să-mi aduc câinii de poliție, să-i pun pe urma bandiților în locul unde ei s'au dat jos din automobil și să-i urmăresc cu câinii și jandarmii până în vârful munților, unde bandiții s'au ascuns. Dar mare mi-au fost surpriza când am aflat la Cernăuți, că câinii de poliție în vederea economiilor bugetare au fost vânduți la niște detectivi din Viena.

Planul a căzut și am plecat cu inima strânsă înapoi la Vatra Dornei. Satul, Șarul Dornei nu este departe de Vatra Dornei, m'am îmbrăcat cu civil și sub masca

de negustor de vite, am plecat cu jandarmii mei deghizați, la Șarul Dornei.

Abia am intrat în comună când numeroși jandarmi postati acolo ne-a arestat ca suspecti cu mare alai, crezând probabil că au pus în fine mâna pe complicitii bandei lui Niculiță și ne-a condus la postul de jandarmi. Cu mare greutate am putut să-i conving că suntem și noi jandarmi și am sosit tot în urmărire. Priviam foarte atent și studiam pe fiecare în parte. Erau fel de fel de chipuri. Dar unul dintre ei mi-a atras în special atențiunea. Înalt, voinic, cu privirea repede și neliniștită, cu un gest nervos tot strângea teava carabinei.

Îl studiam mereu și am avut presimțirea și senzația curioasă, că cu acest jandarm voi avea de lucru și neputându-mă stăpâni am întrebat numele. Jandarmul Mladinirovici Mihai, a răspuns scurt. Presimțirea nu m'a înșelat, cu acest jandarm m'am întâlnit mai târziu încă odată în împrejurări tragice și fatale pentru el.

Rămas singur cu jandarmii mei, i-am dat instrucțiunile și i-am trimis în diferite localități cu însărcinarea să-mi aducă informații de banda lui Niculiță.

După câteva zile ne-am întâlnit din nou. Cu tristețe auziam acelaș răspuns: „Haralambie Niculiță este foarte iubit și apreciat de populație“. N'am auzit decât cuvinte de laudă pentru el și nimenea nu-l trădează. Haralambie Niculiță ajută multă lume săracă și jefuia numai pe cei străini. Banda lui este compus din 6 înși. Haralambie Niculiță, Smion Niculiță vărul lui, 2 frați Chirilă și 2 femei, care umblă îmbrăcate bărbătește. Una din ele este concubina lui Haralambie. Trist ascultam aceste informații, timpul trecea și n'am făcut încă nici un progres. Cucerirea bandei devenia ceva irealizabil.

Deodată un gând ca o segeată îmi străbate creierul, există încă o soluție. Trebuie să mă întâlnesc eu personal cu banda Niculiță. Trebuie să întreb eu cu gura mea dacă ei nu vor să se predea de bună voie. Să-i explic că acum sau mai târziu ei tot trebuie să cadă. Să-i arăt toate avantajele dacă să predau de bună voie. Am povestit soluția mea jandarmilor. Toți mă desaproba și toți îmi răspundeau, că ar fi prea mare rizic din partea mea, fiindcă Niculiță are pe sufletul lui 3 jandarmi împușcați.

Eu nu mai ascultam de nimeni. Ideia mă stăpâna și plecând dela principiu că părinții lui Haralambie Niculiță știu locul unde este ascunzul lui și pot să-mi înlesnească întâlnirea cu toată banda, am plecat singur, îmbrăcat militar și neînarmat la locuința lor. Casa bătrânului Ilie Niculiță a fost situată pe vârful muntelui „Rusu“ într'un loc singuratic și înconjurată de o pădure seculară. Cu mare greutate puteam să mă apropiu de casă, câni mari ciobănești se asvârleau cu furie asupra mea și numai intervenția energică a unui om bătrân și uscatic m-a scăpat de răul lor. Era Ilie Niculiță, tatăl banditului. Mă privea foarte mirat. „Buna ziua, moș Ilie“, îmi dai voie să intru în

casă. Sunt foarte oboșit și vreau să beau puțină apă. Moșneagul nu a răspuns nimic, dar a deschis ușa. În casă erau încă 3 înși. O femeie bătrână Dochița, mamă banditului, o fată de 17-18 ani, Maria, sora lui și un copil de 4-5 ani, fiul lui Haralambie Niculiță. Toți mă priveam mirați și după lungă tăcere am fost întrebat de moș Ilie cine sunt și ce vreau dela ei. Îi răspunsei: „Sunt ofițer de jandarmi, moșule, și am venit cu gânduri bune. Nu se poate. Jandarmii vin aicea întotdeauna mulți și cu armele întinse către casă noastră. Vedeam că exprimau o neîncredere la toți și nu am insistat, rugându-l să-mi dea ceva de băut. Vorbeam cu ei de toate și peste câteva ceasuri am povestit scopul vizitei mele, rugându-i a-mi înlesni întâlnirea cu banda. Cu privirile în jos îmi răspunse că nu știu nimic de Haralambie. Vedeam precis că nu sunt crezut în intențiile mele bune și eram nevoit să capăt încrederea lor cu orice preț...“

Să lăsea seara. Umbrele întunecoase a început să învelească codrul și am cerut lui moș Ilie să mă găzduiască peste noapte. Toți mă priveau curioși și bănuitori. „Rămâi dacă nu ții frică“, îmi spuse moșneagul. De ce să-mi fie frică. Am inimă curată, am venit în casa d-tale cu gânduri bune și nu poate ca să-mi se întâmple nimic.

Mi-a făcut patul în camera dealături. Prima noapte n'am dormit aproape de loc. Gânduri grele ca plumbul îmi apăsau creierul și numai în zori de zi am adormit cu somnul greu fără de visuri. Când m-am trezit soarele era sus pe cer. În casă nu era nimeni, numai băiețușul se juca cu chipiul meu. Nu a trecut mult și a apărut Maria cu un buchetel în mână și m-a invitat la masă.

Simțiam de data aceasta că bătrânii se uită altfel, vorbesc mai sincer, mai deschis. Gestul meu de a dormi la ei singur și neînarmat i-a inspirat încredere. Toată ziua m-am jucat cu fiul lui Haralambie, iar seara am povestit târziu la toți, țările și lucrurile văzute de mine. Îi povesteam mereu, privindu-i îi vedeam cu ochii duși departe și suspinând adânc. De data aceasta nu mai dormeam singur. Copilul nu se deslipise de mine și l-am culcat în patul meu. Așa a trecut 5 zile. În casa lui Ilie a început să vină rudele lor să mă audă povestind și să-mi ceară diferite sfaturi. Simțeam și vedeam că toți s'au convins în sinceritatea mea. A șasea noapte m-a trezit câini ce se aruncau furioși spre pădure, dar peste un timp scurt, cu lătratul de bucurie au tăcut. Auziam afară un sgomot ușor, vedeam o umbră la fereastră și simțeam o privire pe mine. Sângele mi s-a urcat în obraz, inima spărgea pieptul. Nu mai puteam răbda, am sărit din pat și vroiam să ies afară, dar la ușă am văzut figura înaltă a lui moș Ilie. „Să nu ieși afară, îmi spunea cu voce înceată. Nu e nimeni acolo. Du-te și te culcă liniștit. Lasă mă duc eu să văd ce este“. Nu aveam ce face și am intrat din nou în camera mea. Copilul alături de mine dormea liniștit și răsufierea lui regulată mi-a calmat nervii. A

doua zi dimineață moș Ilie mi-a dat friptură proaspătă de căprioară și am văzut copilul mânjit pe obraz cu ciocolată. Am priceput totul. Haralambie și cu concubina lui au fost noaptea să-și vadă părinții și copilul.

Din nou am cerut bătrânilor să-mi înlesnească întrevederea cu Haralambie. De data aceasta Dochita mi-a promis că va căuta să-mi aranjeze întâlnirea așa de mult dorită de mine, și a plecat în pădure să-și caute feciorul.

Tocmai atunci a sosit o rudă a lui Niculiță și mi-a comunicat că la Dormocșă, ziua mare, urșii a rupt o vacă și dacă vrean pot să împușc un urs. Simțurile de vânător pasionat nu mă lăsau să stau liniștit, am trimis repede la postul de jandarmi după arme și am plecat cu țaranul la Dormocsa.

Hoitul pe junațate sfâșiat, de ghiarele groaznice zăcea pe o poiană. Vedeam precis urmele ursului de o mărime neobișnuită, bucăți de carne și sânge ne-a arătat drumul lui. Par'că mânat de o forță necunoscută mergeam în munți pe urmele ursului.

Eram aproape de el. Auziam un șgomot surd și mormăitul încet. Nu am putut să-l vedem, am fost simțiți și ursul a dispărut. Drumul lung a fost făcut înzadar și nici nu mai aveam timp să ne reîntoarcem acasă. „Rămânem până mâine, îmi spunea țaranul“. Voi face focul și veți dormi perfect. Bine îi răspunsei ne vom opri aci pe malul pâraului. Noaptea a fost liniștită. Țaranul dormea de mult. Luna apărea și dispărea dând aspectul feerie tablourilor din prejuri. Stăteam culcat și dus pe gânduri. Pârâul curgea șoptind, mereu, povestea eternă de veșnică frumusețe. Codrul adormit cu viața lui tainică și măreția lui. Îmi redeșteptau simțuri necunoscute. Simțiam că aicea e adevărată viață, tablourile divine pictate de natură te transportau spre alte gânduri. Civilizație, progres, orașele cu cuștile de piatră și de fier, benzină, praful, jazz-band, șimi și fox-trot. Cât de departe am fost de voi, privind în cerul plin de stele. Cerbul departe, departe mugea și ecourile răspundeau prin munți cântecul de dragostea a nobilului animal... Eram așa de fericit departe de lumea cultă, departe de minciuni și răurile ei. O, numai acela care a cunoscut și a trăit în munți și codru poate să mă înțeleagă. și-l va cuprinde dorul lor. Dorul de ai vedea. dorul de ai simți.

Să făcea ziua. Am trezit țaranul și am plecat spre casă. Mătușa Dochita mi-a eșit înainte plânsă și vânată la față. Pleacă repede de aicea. Astă noaptea a venit jandarmul Mladiminovici Mihai a tras multe focuri în casă, a întrebat de Dta, a luat cu forță pe Maria în pădure și acuma e sus la târlă, unde a dat ordin lui moș Ilie să frige carne de berbec. Nu știu ce gânduri are omul acesta, pleacă, mai bine de aicea. Nu te speria mătușă Dochita, mai bine spune-mi ce ai făcut cu Haralambie. Bine voi spune mai pe urmă, dar acuma pleacă deaicea să nu te găsească jandarmul...

Priviam mirat. Ce însemna această frică, ce căuta jandarmul aci. N'am stat mult pe gânduri, am plecat la târla din pădure și fușindu-mă am ajuns acolo. Jandarmul a fost aicea și discuta ceva aprins cu moș Ilie. Carabina lui a fost rezemată de un pom și făcând un salt am ajuns în posesiunea ei. „Ce faci aici“ îl întreba-i. Ți-a fost frică că stau aicea prea mult, că poate voi afla lucruri și despre tine. Pleacă imediat la post. Jandarmul Mladiminovici m-a privit lung, lung și a plecat cu mine. L-am dat în primirea unui jandarm și am plecat în sat. În noaptea aceea am dormit în cancelaria postului pentru a începe cercetarea jandarmului de dimineață. La ora 5.35 am fost trezit de zgomot mare. Cineva țipa lângă ușa cancelariei. Deschid ușa cu revolverul în mână, jandarmul Mladiminovici Mihai stătea pe sală cu carabina în mână și îl ținea de spate jandarmul caporal Popana Ștefan, adus de mine din Iași. S'a uitat la mine cu privirea pierdută, a pus carabina în dreptul capului și s'a împușcat mortul. Nu trebuia să mai fac nici o cercetare. Adevărul s'a văzut. Jandarmul caporal Popana m-a servit cu credință...

A treia zi am văzut pe mătușa Dochita. Plângând mi-a spus că Maria nu a mai venit acasă și tocmai mult mai târziu am aflat că biata fată s'a ascuns la un schit de maice. Cu Haralambie, mi-a spus, că nu s'a întâlnit, ce nu cred să fi fost adevărat, fiindcă imediat a început să-mi spună în ce condiție banda consimte să se predea de bună voie. Haralambie Niculiță și Simion Niculiță se vor preda, iar restul bandei mă va sechestra în pădure, până la liberarea lor pe cautiune cât de mare, când se vor preda și ceilalți, punându-mi în vedere că tot răul făcut camarazilor lor se va revărsa asupra mea. Aecastă condiție bandiții o puneau temându-se de o cursă din partea noastră, ca să nu fie împușcați.

Cu bucurie am consimțit să mă predau bandiților. vroiam să-i studiez în libertate, vroiam să văd psihologia lor. Nu puteam însă să mă predau imediat având serviciul ordonat de șefii mei și am plecat cu mamele lui Haralambie și Simion Niculiță la Iași, pentru a le prezenta domnului Colonel Sterea Constantin, comandantul Brigăzii de Jandarmi și pentru ai cere aprobarea în această privință.

Dar nici odată nu am să uit cum moș Ilie îmi spunea: „De ce îmi luați nevasta, băiatul e în codru, fata nu se știe unde-i, acum îmi luați și ultima mea bucurie. E pentru binele vostru moș Ilie, am răspuns. Ai să vezi cât de bine va eși treaba“. La Iași am predat ambele femei domnului Colonel Sterea Constantin, care a plecat cu ele la Cernăuți, iar eu am plecat înapoi la Șarul Dornei. Sosit aici am trimis după moș Ilie Niculiță, dar nimeni nu l-a văzut de 3 zile. Aveam presimțire că s'a întâmplat ceva și în adevăr noi l-am găsit spânzurat la târla din pădure. S'a spânzurat cu lumânarea de paște în mână. Sărmanul moș Ilie scump a plătit păcatul copilului său, nu mai putea suporta lipsa celor dragi și cu mâna proprie s'a

curmat viața. Sărmanul suflet drept și bun, cu rugăciunea pe buze, te-ai prezentat la suprema judecată. Moș Ilie a fost îngropat într'un colț al cimitirului, iar a doua zi am fost informat că a venit Haralambie Niculiță din munți, a stat toată noaptea pe mormântul proaspăt a tatălui său, a stat cu fața în țărână. Cine știe ce a fost atunci în sufletul lui, ori cântă ori jura răzbunare. Mulți l-a văzut, dar nici unul nu l-a tradat.

Țăranul nostru știe să respecte durerea. La plecare a spus țăranilor că va pleca acum din munții Dornei fiindcă nu mai are pe nimeni aicea scump. În adevăr s'a ținut de cuvânt și a plecat cu toată banda, dar fără femei spre Târgul-Neamț. Aicea vroia a jefui autobusul poștal, să pună mâna pe sume mari de bani și apoi să treacă în Ceho-Slovia, dar acest plan i-a fost fatal. L-a pierdut necunoașterea terenului și a locuitorilor. Haralambie Niculiță și Vasile a Chirilei a rămas în pădurea Blehea lângă Târgul-Neamț, iar Simion Niculiță cu Neculai a Chirilei a plecat chiar în orașul Tg.-Neamț să procure alimente și informații. A trecut pe lângă o cârciumă. A auzit lăutarii și mănăți de dorul casei a intrat înăuntru cerând să le cânte cântecele din partea Dornei. A fost recunoscut de un locuitor care a informat pe jandarmul plutonier Ciobotaru Ioan, actual secretar al Companiei Jandarm Pedestri Cluj. Lumea, jandarmii, a tăbărit pe cei 2 bandiți. au fost constrânși și au arătat unde sunt ceilalți. O patrulă condusă de jandarmul pluto-

nier Ciobotaru Ioan îi găsește în pădure. Haralambie Niculiță văzându-se prins trage cu carabina, care se găsește acum în panapleul meu și ucide mortal pe jandarmul caporal Crețu Polier. Plutonierul Ciobotaru Ioan nu-și pierde cumpătul și lovește cu un glonț pe Haralambie Niculiță drept în inimă. Banditul Vasile Chirilei fuge în pădure. este găsit. Jandarmul caporal Niogara vrea să-l lovească cu patul, arma s'a descărcat singură iar jandarmul cade mort. Pe drum spre Tg.-Neamț banditul Vasile a Chirilei a fost împușcat pentru că a vrut să evadeze de sub escortă. După cercetările făcute Simion Niculiță și Niculai a Chirilei au fost trimiși la Parchetul Tribunalului Piatra-Neamț dar n'au ajuns acolo și au fost împușcați pe drum vroind să evadeze de sub escortă.

Așa s'a sfârșit cu banda lui Niculiță...

Dar nu va trece mult și în munții Dornei va răsună un cântec. Îl vor cânta ciobanii cu oile în munți, plutașii gonind plutele lor pe apele repezi ale Bistriței, secundat de loviturile topoarelor și sgomotul copacilor căzuți. Cântecul trist și duios de viață și moarte a haiducului Niculiță iar codrul va asculta acea poveste de fii lui dispăruți, așteptând cu smerenie când îi va veni rândul. să cadă sub mâna nemiloasă. Va asculta și va cânta cu crengile lui un cântec de adâncă jale de timpurile trecutului, de viața liberă și fărnelile ei.

Capitanul Scriban Nicolae

Comandant al Companiei Jand. Pedestri Cluj.

O nedreptate semnificativă

Cu mare indignare și revoltă sufletească luăm la cunoștință decizia autorităților superioare de a transfera, din interes de serviciu, sau chiar din ori și ce motiv, pe secretarul de chestură, inspector de poliție Dr. Eugen Clonța, la chestura poliției orașului cu municipiu Chișinău.

Motivul pare a fi — cel invocat — că a înțeles să execute cu prea mare exces de zel un ordin superior, în legătură cu confiscarea ziarelor bucureștene și clujene ce susțineau și tratau „chestiunea închisă” Caraiman Carol.

O mare greșală și lipsă de tact.

Inspectorul Clonța în calitate de secretar al chesturii poliției Cluj nu a făcut altceva, decât aceea ce ori și care ar fi făcut în locul lui și anume, să se conforme întocmai unei dispozițiuni a guvernului și să execute un mandat oficios confidențial, fără zăbavă și întârziere, cu energie și rezultat.

Zis și făcut.

Acum că organele subalterne încredințate cu executarea ordinelor primite, au dat dovadă de prea mare zel, prea multă energie, nici decât nu înseamnă

și nu impune în mod imperativ măsura luată și concludent, în chestiune, nici decât nu poate fi faptul de a găsi și țintui de „țap ispășitor” al stângăciei miopiei, nesocotinței altora... în legătură cu confiscarea ziarelor, un funcționar corect ca inspectorul Dr. Clonța, care se bucură de cele mai largi simpatii atât în corpul funcționarilor polițienesci, cât și în cercurile românești, minoritare ale orașului Cluj.

Un funcționar cinstit pentru devotamentul lui în serviciu, pentru energia ce știe să pună în executarea diferitelor ordine „verbale” de natură confidențială, nu merită răsplata unei... pedepse disciplinare și transferări nejustificate, ci da, o recunoaștere și apreciere superioară binemeritată; așa vom putea creia un imbold, o încurajare a elementului polițienesc conștient de drepturile și îndatoririle ce-l așteaptă și-i incumbă și nu al provoca, nemulțumi, cu măsuri nepotrivite, necorespunzătoare. Avem toată speranța în revenirea cât de grabnică asupra măsurii luate de transferare a inspectorului de poliție Dr. Clonța.

Falanga poliștilor noștri

SIMEON HAȚIEGANU

ca Chestor de Poliție

Un bărbat încă abia de 32 ani, lucrează la un post important, după un plan bine chibzuit.

Este *primul prefect* de poliție al orașului cu municipiu Cluj, care înțelege să desfășoare o *activitate strict polițienească, administrativă*, pentru bunul mers al instituției, în interesul orașului, binelui obștesc, care nici decât nu înțelege să facă politică și să rămână exponentul politic al regimului, nici să admită și să tolereze ca subalternii, în loc de muncă și activitate polițienească, să desvolte o acțiune de propagandă de caracter politic, nici chiar guvernamentală, de cât opozițională, ci de a înțelege — foarte just — să facă adevărată administrație, să presteze datoria ce-i incumbă unui funcționar corect, unui poliștist de carieră.

Pregătit intelectualicește și moralmente, perfect conștiu și pătruns de îndatoririle, drepturile și chemarea ce-l așteaptă, este imposibil, exclus să nu-l vedem îndeplinindu-și în modul cel mai demn și cinstit serviciul și mandatul încredințat, înspre satisfacția populației și mulțumirea superiorilor.

De o ascendență morală și intelectuală, educație aleasă, dl Simion Hațieganu, în vederea ridicării nivelului moral și intelectual, pentru formarea unui bagaj de cunoștințe profesionale, polițienești, științifice α *ofițerilor de poliție*, cât și pentru ai ținea în curent cu toate nouile descoperiri tehnice, chimice, de interes polițienesc, a hotărât și proiectat cu începerea noului an de muncă ținerea unei serii de conferințe, cursuri de perfecționare, specializare.

Tot în vederea bunului mers al instituțiunei poliției a hotărât efectuarea unui control mai sever, unei supraveghieri mai întinse asupra felului, modului cum funcționarii polițienești înțeleg să execute ordinele, aplicarea legilor, regulamentelor îi vigoare și cu ce tact, solitudine rezolvă și îndeplinesc agendele administrative și în ce măsură subalternii uzează — și nu abuzează — de atribuțiunile încredințate.

Mai multă supraveghere și un control mai sever, al secțiilor aparținătoare Chesturei poliției Cluj, cu inspecții regulate lunare la tuturor birourilor, este unul din punctele programului ce caută să aplice și realizeze.

Chestorul este iubit de public și căutat cu încredere, iar de subalternii servit cu devotament, pentru activitatea inteligentă ce înțelege să desvolte și interesul ce știe să poarte tuturor, comportare și atitudine ce-i creiază o legătură sufletească, de reciprocitate, indisolubilă.

Din cale afară de pedant, este foarte activ.

Unul ce și-a făcut din profesie un apostolat, unul ce nu și-a agățat apostolatul de cui.

Personalitatea chestorului constituie o garanție suficientă că se va introduce și menține în orașul Cluj un regim de pază, liniște și ordine desăvârșită; siguranța și liniștea publică acestui oraș o avem în credințată în mâna unui astfel de om care merită toată încrederea.

Un om de autoritate, cultură și demnitate.

Dr. EUGEN CLONȚA

inspector de poliție, secretarul chesturei poliției Cluj.

Posedă cunoștințele necesare funcțiunii polițieneste ce ocupă și a fost încadrat în această erarhie, datorită priceperii și grație activității rodnice, muncii fără răgaz ce a știut să desvolte în interesul instituției în serviciul căreia s'a devotat.

Unul dintre polițiștii noștri ce *îndeplinește condițiunile* celea mai severe *de capacitate și moralitate*.

Are autoritatea necesară să imprime personalului polițienesc, în subordine, o directivă și conducere unitară potrivită și corespunzătoare unei activități serioase și sistematice.

Un bun coleg, și ca funcționar poate servi de exemplu și model funcționarilor polițieneste.

Ocupă cu demnitate și cinste sarcina de secretar al chesturei poliției Cluj.

A. DRĂGHICIU

director de poliție.

Poartă pe umerii săi viguroși supraveghierea și menținerea liniștei siguranței publice a acestui craș, foarte energic, recoltându-și numai elogii.

Un adevărat polițist de carieră, care ar fi meritat o altă încadrare: *a înaintat treptat* grație puterii sale de muncă, până la gradul de director de poliție.

Este creatorul serviciului de siguranță, informa-

ție, urmăririi de pe lângă prefectura poliției Cluj, și care a introdus o metodă rațională și științifică a investigațiunii judiciare, dactiloscopiei, potrivit nivelului, mijloacelor de investigațiune penală a polițiilor din străinătate.

Și-a însușit întregul bagaj de cunoștințe profesionale, nu atât prin mijlocirea școalei, cât a vieții.

Unul din mănunchiul de polițiști valoroși, ce-i posedăm

Despre rolul sugestiunii și al ipnozei în criminologie

Dr. ION GIURGIU, avocat, fost deputat

Tendința omului spre progres este infiltrată de natură sau mai bine zis de acel substrat instinctual al „eului” uman. — Pe lângă instinctul de conservare joacă rol mai ales instinctul și dorul după un traiu mai bun, mai frumos, mai comod, mai tihnit, mai perfect.

În decursul epocelor au răsărit idei noi care au înmormântat pe cele vechi și chiar aceste epoce sunt ca hainele care se schimbă una cu cealaltă. Astfel

se explică noutatea științei astronomice, a psihologiei și a chimiei, cari n'au eșit la iveală decât acum maximum 300 ani, pentru traducerea în fapt a instinctului de progres și propășire al omenirii. În ultimul timp s'a ivit la orizontul științific sugestia și hipnotismul, știința care cu câțiva ani înainte de războiu a ieșit la suprafața vieții științifice ca un „deus ex machina” revoluționând toate mișcările pragmatice.

Lumea atunci ca și acum, în mare parte a primit această nouă știință cu neîncredere și chiar cu batjocură. Deși eu citez să spun, că sugestia este o comoară mare pentru omenire, asemeni pietrei filosofale căutată cu atâta sânguință de oamenii activității și ai evului mediu.

Sugestia este procesul prin care se deșteaptă în cineva o idee cu tendința de-a se realiza. Prin urmare toată cultura și civilizația și morala noastră se atribuie în mare parte sugestiunii și mai ales cuvântului care este instrumentul cel mai puternic al sugestiunii.

Prin sugestiunea cuvântului s'a făcut revoluția franceză din 1789 și odată cu această mișcare s'a operat o adevărată revoluție și în dreptul penal.

Dreptul penal deabia după revoluția franceză începe să-și desfășoare aripile părăsind concepțiile barbare ale ordoliilor și sistemului inchișitorial prin care se tortura acuzatul până la maximum conceptibil pentru o minte omenească.

Astăzi nu se mai torturează acuzații, cari de mulțori ajung nevinovați pe băncile acuzei, ei sunt tratați cu blândețe. Or, în cazul acuzațiilor zilelor noastre sugestia are un mare rol care va lumina multe din problemele viitorului.

Starea sufletească a omului e alcătuită din conștient și subconștient. Starea hipnotică e rezultanta sugestiiei, și e o stare de somn numită tranșă hipnotică.

Hipnoza are diferite grade și fiecare grad se produce cu sugestiuni anumite. Ultimul grad al hipnozei este somnul hipnotic, care este un somn normal produs însă artificial de către hypnotiseur.

Există sugesție directă și indirectă. Sugestia directă se produce printr'un ordin, o poruncă; iar cea indirectă printr'o argumentare, adică prin năzuința de-a convinge pe cineva. Unii spun, că și dragostea este opera sugestiiei și închipuirii...

Bărbații de știință cunosc până la 9 grade de sugesție. Ultimul grad al sugestiiei este acela când mediul se află într'un somn profund.

Intre mediu și hipnotiseur există un raport sufletească: un contact puternic și ritm psihic. Mediul răspunde numai sub influența hipnotiseurului și e ciudat lucru că mediul și în tranșă-hipnotică trădează și nu-și leapădă note fundamentale a caracterului și individualității sale.

Un om moral și cinstit nici în tranșă-hipnotică nu va comite crime. Nu va ucide ca mediu, nu va fura, nu va sustrage, nu va comite viol chiar sub imperiul ordinului hipnotiseurului.

Un criminal înăscut însă sau un mincinos înrădăcinat va comite și imoralul în tranșă și va minți chiar în stare de hipnotizare.

De aci provine faptul că hipnotismul nu se aplică în justiție, tocmai din cauza frecvenței a perversității mediului. Și chiar starea actuală nici nu se poate aplica

din cauză că ar produce multe erori în privința identității infractorilor.

Știința hipnotismului și a sugestiiei este azi în fierbere, în formație, în evoluție, și dela dezvoltarea acestei științe oamenii așteaptă înlăturarea multor erori judiciare în viitor.

Cine ar putea tăgădui că nu se fac erori în justiție prin condamnarea unor oameni nevinovați?

Idealul justiției este însă ca să nu scape criminalul de paloșul greu al ei. E îngrozitor când cineva nevinovat trebuie să îndure închisoarea gratuit fără nici un fel de vinovăție.

Din acest motiv se fac încercări de a reconstrui și reproduce din partea autorităților polițienești de urmărirea crime misterioase în carele cărora autorii sunt absolut necunoscuți, lipsind și cele mai mici urme de corpuri delict pe baza cărora s'ar putea face lumină și descoperi delincentii.

Zilnic cetim că pe baza hipnotizării lor se descoperă crime fantastice și misterioase. Nu amintesc aici pe maestrul Francisc Gold, care prin mediile sale hipnotizate a dat sigure indicii poliției din Budapesta, despre unii infractori pe cari altfel poliția nici când nu i-ar fi descoperit.

Să nu ne mirăm deci de oferta ce i s'a făcut maestrului Gold zilele acestea ca în schimbul premiului de 1 milion mărei să meargă la Düsseldorf, unde prin mediile sale în tranșă-hipnotică să descopere pe acel criminal pervers care are la pasivul său atâtea omoruri și crime.

Maestrul Gold și-a pierdut auzul pe front chiar înainte de luarea diplomei de doctor în medicină, în schimb Dumnezeu i-a dat un dar neprețuit de penebrație în domeniul psihic și o cunoaștere de medii profundă încât pe unii îi adoarme cu vorbe dulci, pe alții prin duritate, după cum mediul a fost crescut în copilărie cu blândețe sau cu asprime și bătaie din partea părinților.

Dela experiența și talentul hipnotiseurului atârână foarte mult prestația mediului în tranșă. Mediul trebuie bine dresat și predispus, iar hipnotiseurul să fie un filosof și mare psiholog.

Mediul care e un instrument în mâna hipnotiseurului e asemeni unui copilăș care încearcă să umble pe ale sale picioare.

Pentru istericii susceptibilitatea sugestivă este exagerată.

Însă cine poate fi hipnotizat?

Experiența zilnică arată că orice om cu psihic normal poate fi hipnotizat. Un nebun nu poate fi mediu. Cu greu se hipnotizează bătrânii peste 70 ani, iar copii sub cinci ani nu pot fi aduși de loc în tranșă de hipnoză.

Hipnoza — după cum am spus mai sus — are diverse grade și fiecare grad e provocat cu anumite sugestiuni.

Primul grad este somnolență; mediul simte că-i vine somnul.

În al doilea grad i se închid pleoapele involuntar.

În al treilea mediul devine un biet automat: nu-și poate deschide ochii și descleșta mâinile. Nu se poate deci opune unei sugestii impuse.

În al patrulea grad îl cuprinde un somn fără amnezie, adică doarme dar dacă îl trezești își aduce aminte ce i s'a spus în somn.

Ultimul grad e un somn cu amnezie. Nu-și aduce aminte de loc s'a petrecut în somnul lui.

Există însă, și țin să se știe 35 metode de hipnotizare pe care nu trebuie să le amintesc și să le înșir eu aci, deoarece atârnă dela bunul plac al hipnotiseurului că ce metodă întrebuintează. Un hipnotiseur abil, va observa dinainte să nu hipnotizeze un mincinos îndărătnic de pildă sau pe un degenerat, figură limbroziană, pentru că aceștia vor perziste în tradiția perversității lor și în tranșă, căci un mincinos bunăoară va mînti și în hipnoză, negând dărz faptele și defectele sale. S'au făcut experiențe cu preveniți, deținuți și bănuți de crime cari, fiind puși în tranșă de hipnoză, per abuzum din partea organelor de cercetare, au negat faptele ce li se imputau cari au fost însă dovedite ulterior cu dovezi concrete.

Această știință însă va fi perfecționată în viitor și are cele mai splendide perspective alcătuindu-se o întreagă literatură în jurul hipnotismului. Astfel în ultimul timp un savant a descoperit razele N cari merg dela creier la creier întocmai ca și razele ultraviolete ale lui Röntgen.

Astăzi și medicina e ajutată enorm de sugestie în opera sa de vindecare. Hipocondria se vindecă tot prin sugestie.

În construcția noastră e un fluid al vieții, care circulă în întreg psihicul nostru. Este o putere miraculoasă în noi, anume *autosugestia* care se poate folosi pentru tămăduire, progres, elevație și fericire.

Totul depinde de ideea pe care o plantăm în mintea noastră despre rostul și problemele multiple ale acestei vieți.

Totul depinde dela formația mentalității noastre de a rămânea pe piscul strălucitor al idealului sau să ne coborâm în valea păcatelor și murdărilor.

Nimic nu ne ridică decât încrederea în propriile forțe și credința tare în prestațiunile noastre viitoare. Orice gând, orice agitație, orice exaltare lasă o urmă adâncă în creierul nostru și pe fața noastră. Optimismul și pesimismul se cunosc pe chipul cuiva. Lycurg a ordonat ca în Sparta să se pună pe păreții zeul veseliei, la a cărui privire și stomacul mistuie mai ușor. Cu drept cuvânt zice Marden, scriitorul american, că: „*râsul și veselia este mai mare bine decât sarea și uleiul în casa omului*“.

Ca încheiere citez pe Schwedenborg: „Viața omului se scrie pe fața sa, ca cea mai infailibilă biografie proprie și în ușa raiului îngerii pot citi viața fiecărui om de pe obrazul său“.